BAAC Vlaanderen Rapport Nr. 1724

Nota

Ieper Stationsstraat 14

Deel 1: Verslag van Resultaten

BAAC Vlaanderen bvba
Hendekenstraat 49
9968 BASSEVELDE
info@baac.be

Titel
Nota Ieper, Stationsstraat 14. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteurs
Ann-Sophie De Witte
met bijdrage van Olivier Van Remoorter

Erkende archeoloog
BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer
2021-0309

Plaats en datum
Gent, 17 februari 2021

Reeks en nummer
BAAC Vlaanderen Rapport 1724
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot
KBR

Foto voorpagina: Sfeerfoto aanleg vlak 1 in werkput 1

© BAAC Vlaanderen bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

Inhoud

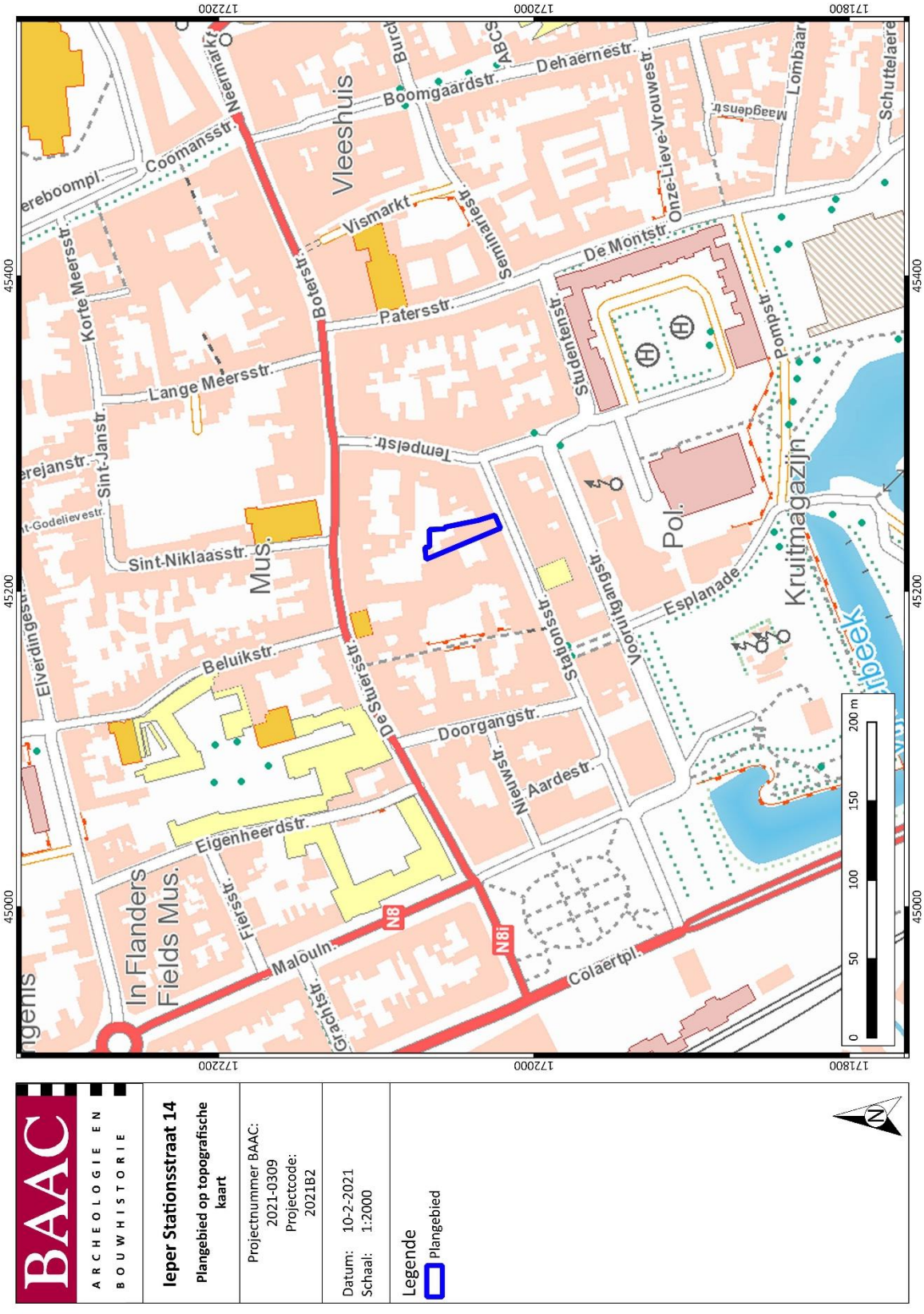
1 Beschrijvend gedeelte 1
1.1 Administratieve gegevens 1
1.2 Aanleiding 4
1.3 Onderzoekstraject 5
1.4 Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota 5
2 Proefputtenonderzoek 6
2.1 Werkwijze en strategie 6
2.1.1 Onderzoeksdoelstellingen 6
2.1.2 Onderzoeksvragen 6
2.1.3 Methoden en technieken 7
2.1.4 Organisatie van het vooronderzoek 8
2.1.5 Afwijkingen 11
2.1.6 Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding 11
2.2 Assessment 13
2.2.1 Landschappelijke en aardkundige situering 13
2.2.2 Interpretatie profielen 13
2.2.3 Sporen en structuren 17
2.2.4 Vondsten 27
2.2.5 Stalen 29
2.2.6 Bewaring en deponering 32
2.3 Synthese onderzoeksresultaten 33
2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein 33
2.3.2 Confrontatie met resultaten eerder (voor)onderzoek 35
2.3.3 Verwachting archeologisch erfgoed 36
2.3.4 Onderzoeksvragen: antwoorden 36
2.4 Besluit 39
2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering 39
3 Samenvatting 41
4 Lijsten 42
4.1 Figurenlijst 42
4.2 Plannenlijst 42
4.3 Tabellenlijst 42
5 Bibliografie 43
6 Bijlagen 44

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

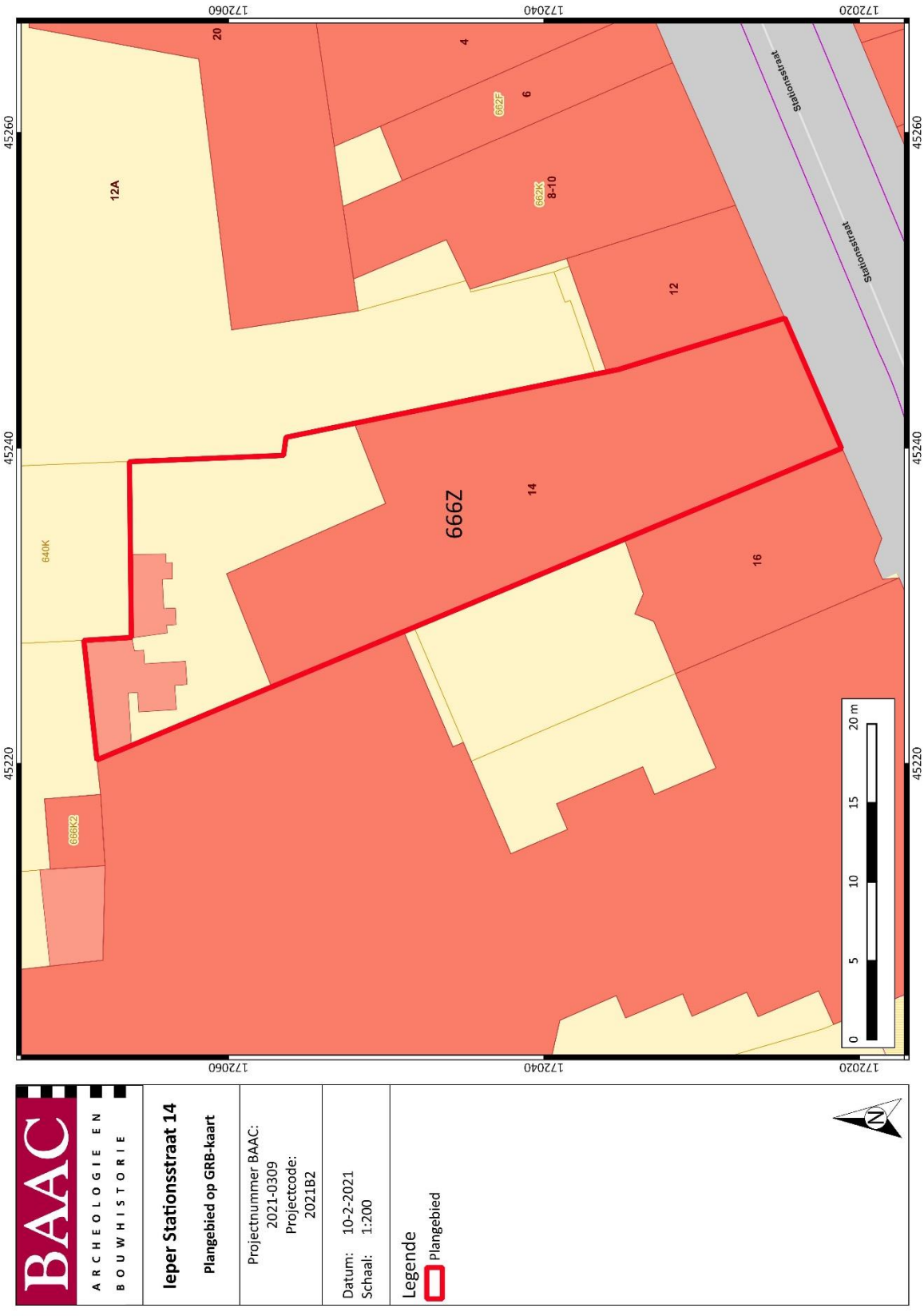
Naam site	Ieper, Stationsstraat 14		
Ligging	Stationsstraat 14, 8900 Ieper, West-Vlaanderen		
Kadaster	Ieper, Afdeling 1, Sectie F, Perceel 666Z		
Coördinaten	Noordwest:	x: 45220,2	y: 172068,3
	Noordoost:	x: 45239,1	y: 172066,2
	Zuidwest:	x: 45239,9	y: 172021,1
	Zuidoost:	x: 45248,2	y: 172024,7
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2021-0309		
ID in akte genomen AN	ID15030[1]		
Proefputtenonderzoek – Projectcode	2021B2		
Proefputtenonderzoek – Veldwerkleider	Charlotte Verhaeghe (archeoloog)		
Proefputtenonderzoek – Erkende archeoloog	Charlotte Verhaeghe (Erkenningsnummer: 2018/00202)		
Proefputtenonderzoek – Betrokken actoren	Jeroen Vanden Borre (archeoloog) Ann-Sophie De Witte (archeoloog) Emmy Van Laere (archeoloog) Olivier Van Remoorter (materiaaldeskundige (post)middeleeuws aardewerk)		
Proefputtenonderzoek – Betrokken derden	Jan Decorte (erfgoedcoördinator onroerenderfgoeddienst CO7)		

[1] WILLAERT 2020

Plan 1: Plangebied op topografische kaart[2] (digitaal; 1:10.000; 10/02/2021)

[2] AGIV 2021b

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)[3] (digitaal; 1:250; 10/02/2021)

[3] AGIV 2021a

1.2 Aanleiding

De voorliggende nota omvat de uitgestelde uitvoer van de maatregelen opgelegd na eerder archeologisch vooronderzoek. Dit werd gerapporteerd in de archeologienota "*Stationsstraat 14 (Ieper, West-Vlaanderen)" (ID15030)*[4]. Het reeds uitgevoerde vooronderzoek omvatte enkel een bureauonderzoek. Dit bureauonderzoek werd in 2020 uitgevoerd door Ruben Willaert Bvba. De synthese van het bureauonderzoek luidde als volgt:

"*De opdrachtgever plant de verbouwing van een café tot een gebouw voor dagverzorging met burelen. Het plangebied is gelegen binnen de historische stadskern van Ieper, aan de Stationsstraat. De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 582 m², de geplande werken hebben betrekking op een oppervlakte van ca. 379 m². Het huidige gebouwenbestand betreft een R.T.T-gebouw uit 1932 waar op heden de herberg 'De Telegraaf' gevestigd is. De opdrachtgever plant vooreerst de sloop van de bestaande achterbouw gevolgd door een nieuwbouwproject met bijhorende buitenaanleg en riolering.*

Fysisch-geografisch is het plangebied gelegen op de westelijke rand van het alluvium van de Ieperlee. Deze landschappelijke ligging op iets hoger gelegen terrein op de rand van een riviervallei, nabij de samenkomst van de valleien van de Ieperlee en de Bellewaerdebeek, moet wel degelijk een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op jager-verzamelaars in de regio die de vallei uitkozen om er specifieke activiteiten uit te voeren als visvangst. De bodemkaart geeft geen bijkomende informatie.

Vanaf de 13e eeuw wordt het plangebied opgenomen in het stadsweefsel van Ieper. Rondom het plangebied zijn reeds verschillende opgravingen uitgevoerd met bewoningssporen en sporen van ambachtelijke activiteiten vanaf de 13e eeuw als resultaat. Er is binnen het plangebied dan ook een verhoogde verwachting naar sporen vanaf de volle middeleeuwen. Reeds op de gravure van Guillaume Du Thielt is duidelijk bebouwing weergegeven langsheen de straatzijde van de Stationsstraat. Ook in het noordelijk terreindeel is bebouwing op te merken. De bebouwing evolueert duidelijk doorheen de jaren. Precies ten westen van het plangebied situeerde zich vanaf de 16e eeuw vermoedelijk het complex van het schuttershof met kapel van de Sint-Sebastiaansgilde.

In 1818 wordt de Sint-Sebastiaansschool uitgebreid en omgebouwd tot militair hospitaal. Ieper is gedurende de Hollandse periode immers opgenomen in een verdedigingsgordel tegen Frankrijk. Op de Poppkaart is te zien dat het plangebied zich situeert ter hoogte van dit militair hospitaal. Aan de straatzijde is bebouwing waar te nemen. Het overige deel van het plangebied is gelegen ter hoogte van de binnenkoer van het hospitaal. Gedurende WO I zal het gebouwenbestand ongetwijfeld sterk te lijden gehad hebben onder de aanhoudende bombardementen. Het huidige gebouw binnen de projectgrenzen dateert van 1932 en betreft een voormalig R.T.T-gebouw, die op heden als herberg in gebruik is. Reeds op de oudste beschikbare luchtopname (1971) is de huidige toestand waar te nemen.

Concreet is er binnen de projectgrenzen een hoge verwachting naar bewoningssporen die teruggaan tot de volle middeleeuwen, al zijn ook oudere sporen niet uit te sluiten. Op verschillende plaatsen in de Ieperse binnenstad is de laatste jaren zeer duidelijk het fenomeen van de living-floors aangetroffen. De loopniveaus zijn het resultaat van het discontinu aanbrengen van zand of ander materiaal als strooisel binnen de woning. De opeenvolgende niveaus vertegenwoordigen een geleidelijk ophogingsproces, waarbij steeds opnieuw sediment bewust (strooisel) en onbewust (vuil) aangebracht werd in de woning. Als gevolg van de Eerste Wereldoorlog is het archeologisch erfgoed van Ieper afgedekt en is de bewaring van het archeologisch patrimonium over het algemeen zeer goed.

[4] WILLAERT 2020

De archeologische sporen kunnen zich manifesteren als funderingen, vloerniveau's, ophogingspakketten, opvullinspakketten, achtererfstructuren, resten van ambachtelijke activiteiten… . Verdere onderzoeksdaden dringen zich op."

1.3 Onderzoekstraject

Het verder vooronderzoek opgelegd in het Programma van Maatregelen bij archeologienota ID15030[5] omvatte een proefputtenonderzoek. Dit onderzoek werd uitgevoerd door BAAC Vlaanderen bvba, onder leiding van archeoloog Charlotte Verhaeghe.

1.4 Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota

Volgens het PvM bij archeologienota ID15030[6] dienden in elke profielput minstens twee profielwanden geregistreerd te worden. Tijdens het proefputtenonderzoek werden alle profielwanden opgeschoond en bekeken. In elke werkput werd één profielwand gedocumenteerd. Daarnaast werd in het PvM vermeld dat minstens 1/5 van de duur van het veldwerk een aardkundige aanwezig diende te zijn voor de analyse van de bodemkundige/landschappelijke contexten. In de aangelegde profielen werden geen natuurlijke bodemlagen vastgesteld, waardoor de aanwezigheid van een bodemkundige niet vereist was voor een correcte interpretatie van de bodemprofielen.

[5] WILLAERT 2020
[6] WILLAERT 2020

2 Proefputtenonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstellingen

Proefputtenonderzoek is erg geschikt voor het opsporen van archeologische ensembles onder de vorm van grondsporen op rurale terreinen met een grote oppervlakte. Belangrijk hierbij is dat het sleuvenonderzoek aanleiding is voor een verdere evaluatie van het terrein in een archeologienota.

Indien de kans op aanwezigheid van waardevolle archeologische ensembles vrijwel onbestaande wordt ingeschat, is het sleuvenonderzoek in regel het eindpunt van het archeologisch traject. Wanneer de kans hoog wordt ingeschat, wordt binnen de archeologienota een advies voor een vervolgtraject geformuleerd. Vaak bestaat dit uit een vlakdekkende opgraving op specifiek afgebakende zones van het onderzoeksterrein.

Tijdens dergelijk onderzoek is het van belang dat slechts een beperkt deel van het plangebied onderzocht wordt. Archeologische sporen worden tijdens een sleuvenonderzoek immers niet volledig onderzocht. Om de kans op de beschadiging van het archeologisch ensemble te beperken, wordt een dekkingsgraad van 10%-15% vooropgesteld. Zo wordt het resultaat van het onderzoek bereikt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Deze onderzoeksopdracht kadert binnen de doelstelling van het vooronderzoek – het vaststellen van de aanwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken – die tijdens het voorgaande vooronderzoek niet werd gehaald.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Bij het proefsleuvenonderzoek moeten volgens het PvM van de archeologienota (ID15030)[7] minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Hoe diep bevindt zich het archeologisch niveau?
- In hoeverre is het plangebied verstoord?
- Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden?
- Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
- Wat is de onderlinge samenhang tussen de sporen en structuren?
- Welke specifieke activiteiten hebben binnen het onderzoeksgebied plaatsgevonden?
- Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor?
- Passen deze in de historische context van de locatie?
- Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?
- Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen?

[7] WILLAERT 2020

- Moet er, op basis van de archeologische resten, een vlakdekkend vervolgonderzoekonderzoek plaatsvinden? Wat is de ruimtelijke afbakening van het vervolgonderzoek? Welke vraagstellingen dienen geformuleerd te worden voor een vervolgonderzoek?

2.1.3 Methoden en technieken

Algemene bepalingen

Voor de *algemene bepalingen* wordt verwezen naar de desbetreffende hoofdstukken in de Code Goede Praktijk.[8]

Specifieke methodologie

De specifieke methodologie werd gerapporteerd in het Programma van Maatregelen van de archeologienota "*Archeologienota Stationsstraat 14 (Ieper, West-Vlaanderen)" (ID15030)*[9]*.* Deze omvatte volgende elementen:

- Het advies heeft betrekking op het volledige plangebied dat verstoord wordt door de geplande werken (ca. 379 m²). Verspreid over het volledige bedreigde plangebied worden twee proefputten (5 x 5 m) aangelegd van elk 25m². Dit komt neer op 13% van het terrein (Figuur 1).

- Indien de onderzoeksvragen op basis van bovenstaande proefputten niet afdoende kunnen beantwoord worden, dan kan de uitvoerende erkende archeoloog er tijdens het veldonderzoek voor opteren om extra proefputten of proefsleuven aan te leggen, of de bestaande putten uit te breiden, om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen.

- In elke proefput wordt de volledige stratigrafische sequentie onderzocht tot op de moederbodem, indien nodig door middel van een sondering. Het aantal vlakken en de aanlegdieptes worden tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider. In het geval van diep uitgegraven contexten (bv. waterputten) worden de uitgravingsdieptes aan de hand van boringen achterhaald.

- Bij het aantreffen van resten van ambachtelijke activiteiten moet indien nodig een specialist geraadpleegd worden.

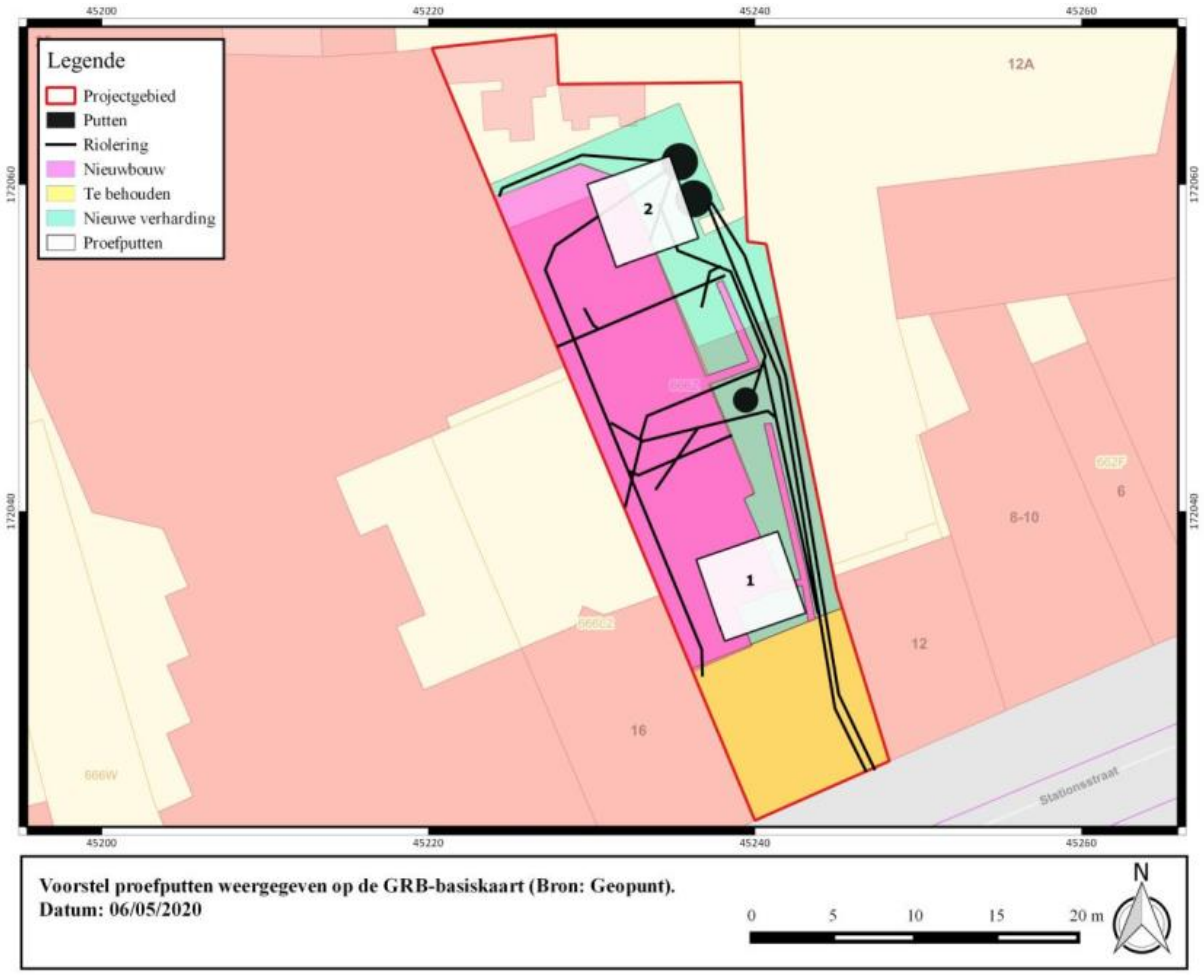
- Een selectie van het sporenbestand moet onderzocht worden om uitspraken te kunnen doen in functie van een vervolgonderzoek. De kwetsbare sporen worden afgedekt.

- In elke proefput worden minstens twee profielwanden geregistreerd in functie van de stratigrafische opbouw.

- Elk vlak wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van metalen voorwerpen met behulp van een metaaldetector.

- De geldende veiligheidsvoorschriften worden ten allen tijde gerespecteerd. Zo moet de omvang van de proefput zich evenredig verhouden tot de diepte van het aanlegvlak. Uitvoerend personeel die werkzaamheden uitvoeren in de nabije omgeving van een draaiende graafmachine moeten visueel duidelijk herkenbaar zijn zoals gebruikelijk.

[8] AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2021.
[9] WILLAERT 2020

Figuur 1: Inplanting voorgeschreven proefputten op GRB-kaart[10]

2.1.4 Organisatie van het vooronderzoek

Het onderzoek werd uitgevoerd op 8 februari 2021 onder leiding van erkende archeoloog Charlotte Verhaeghe. Zij werd hierbij bijgestaan door archeologen Jeroen Vanden Borre, Ann-Sophie De Witte en Emmy Van Laere.

De proefputten werden aangelegd met behulp van een kraan op rupsbanden van 8 ton met een gladde graafbak van 1,00 m. Van de proefputten werden overzichtsfoto's gemaakt. De proefputten en sporen werden ingetekend door middel van een RTS van het type Geomax Zenith 25 PRO en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden digitaal geregistreerd in het veld. Gebruik makend van een GIS-omgeving werden de verzamelde data verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

[10] WILLAERT 2020

Figuur 2: Foto's van het terrein tijdens het onderzoek

Figuur 3: Foto's methodiek

2.1.5 Afwijkingen

Afwijkingen t.a.v. de CGP

Het onderzoek werd uitgevoerd volledig conform de Code van Goede Praktijk.

Afwijkingen t.a.v. de specifieke methodologie

In regel werd het onderzoek uitgevoerd zoals voorgesteld in de specifieke methodologie en werd niet afgeweken van het voorgestelde programma van maatregelen. Wel werd er bij de aanleg van de werkputten en het verdiepen van deze werkputten rekening gehouden met de werfinrichting, de veiligheid en de integriteit en stabiliteit van aanliggende structuren. Een aantal zaken konden bijgevolg niet uitgevoerd worden zoals opgesteld in het programma van maatregelen.

Bij het aanleggen van de proefputten diende rekening gehouden te worden met de beperkte beschikbare ruimte. Op het terrein bevonden zich nog enkele verhardingen en funderingen van de gesloopte bebouwing. De bestaande funderingsmassieven dienen behouden te worden en zullen gebruikt worden om de toekomstige betonnen vloerplaat te ondersteunen. Bovendien werd de westelijke grens van het plangebied gevormd door een gemeenschappelijke muur. Uit veiligheidsredenen (in functie van de stabiliteit) diende voldoende afstand (ca. 2 m) gehouden te worden van deze muur. Bijgevolg wijkt de locatie van de aangelegde proefputten licht af van de voorgestelde inplanting in het PvM (ID15030)[11]. Concreet werd werkput 1 ca. 2 m noordelijker aangelegd dan gepland. Ook de ligging van werkput 2 werd iets verschoven, ca. 3 m in westelijke richting. Deze afwijkingen worden weergegeven op Plan 3.

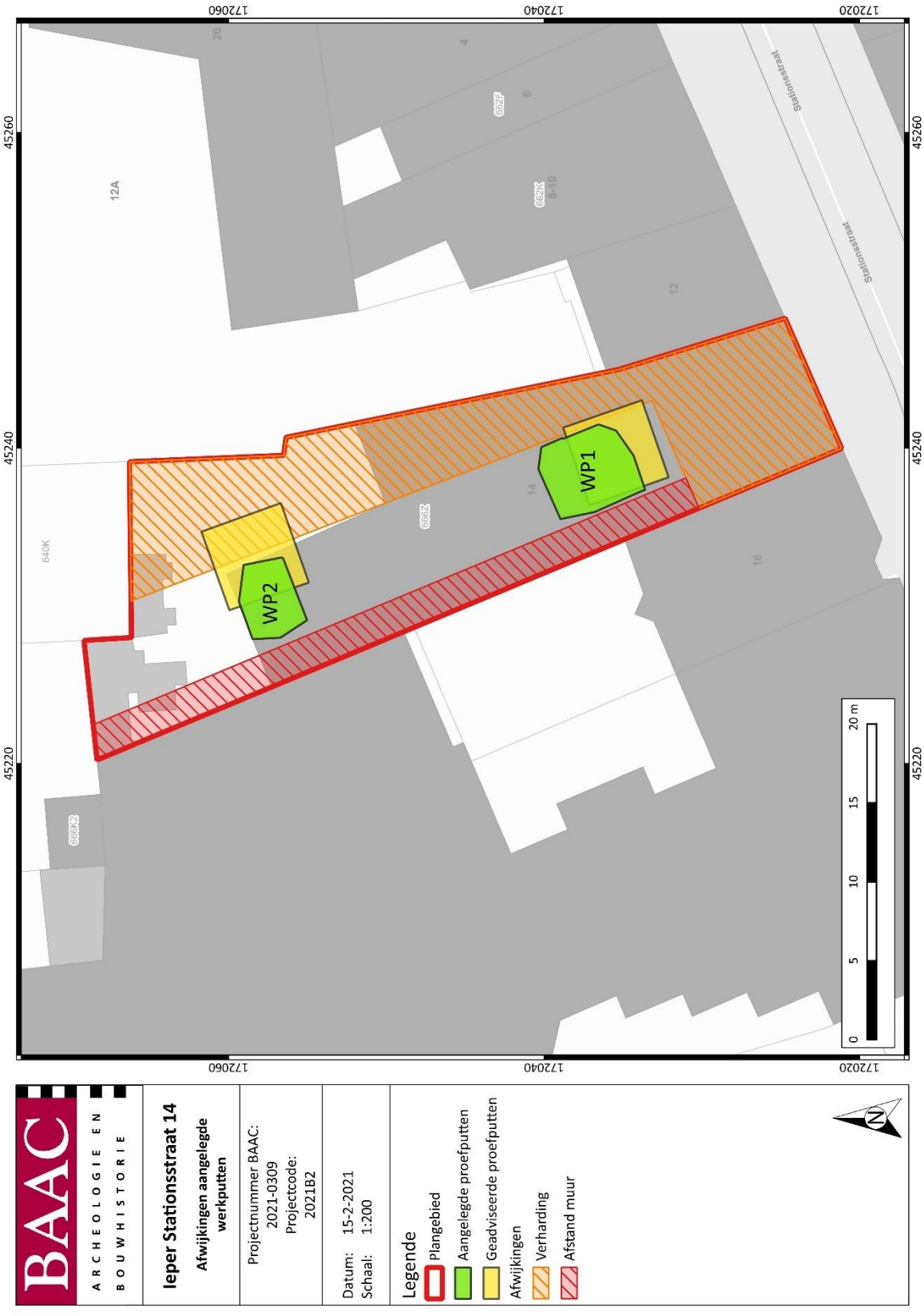
Aan de hand van de beschreven methode werden twee proefputten aangelegd. Goed voor een totale oppervlakte van ca. 43,5 m².[12]. De geplande werken beslaan een oppervlakte van 379 m² waardoor 11,61 % onderzocht werd. De vooropgestelde dekkingsgraad van 13% werd tijdens het proefputtenonderzoek niet behaald, dit wegens de beperkt beschikbare ruimte (aanwezigheid funderingen en verhardingen).

2.1.6 Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding

Het plan van aanpak werd op het terrein besproken met erfgoedcoördinator Jan Decorte (Onroerenderfgoeddienst CO7).

Het middeleeuws aardewerk werd onderzocht door Olivier Van Remoorter (materiaalspecialist (post)middeleeuws aardewerk BAAC Vlaanderen)

[11] WILLAERT 2020
[12] Oppervlakte WP1 = 16 m² , WP2 = 27,5 m²

Plan 3: Afwijkingen aangelegde proefputten ten op zichte van geadviseerde proefputten op GRB-kaart[13] (digitaal; 1:250; 15/02/2021)

[13] AGIV 2021a

2.2 Assessment

2.2.1 Landschappelijke en aardkundige situering[14]

Ieper is gelegen ten noorden van de West-Vlaamse heuvels. Deze heuvelrij van de Vidaigneberg, Rodeberg, Scherpenberg en Monteberg-Kemmelberg vormt de natuurlijke waterscheidingslijn tussen het IJzerbekken in het noorden en het Leiebekken in het zuiden. Het landschap ten noorden van deze heuvelrij wordt gekenmerkt door steile hellingen met zuidwestnoordoost georiënteerde beekvalleien en een overgangszone naar het laagland van Poperinge en Ieper. Hydrografisch is het projectgebied gelegen in het IJzerbekken met deelbekken Ieper-Ambacht.

Op het lokaal hoogtemodel is te zien dat het plangebied zich situeert op een hoogte van ca. 21,9 – 22,9 m TAW. In het noordelijk deel van het plangebied is een zone van ca. 200 m² één meter hoger gelegen dan de rest van het terrein. De oorzaak hiervan is niet gekend. Het plangebied is gelegen op de westelijke rand van het alluvium van de Ieperlee. Deze landschappelijke ligging op iets hoger gelegen terrein op de rand van een riviervallei, nabij de samenkomst van de valleien van de Ieperlee en de Bellewaerdebeek, moet wel degelijk een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op jager-verzamelaars in de regio.

Volgens de tertiairgeologische kaart is het projectgebied gelegen in het Lid van Aalbeke (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het vroeg-eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen. Het Lid van Aalbeke is een fijnsiltige homogene klei, afgezet in een rustig open-shelf milieu. Het manifesteert zich vaak als een grijze plastische klei die soms fossielen, zandsteenconcreties en laagjes grijs zand bevat. Deze klei wordt uitgebaat voor vervaardiging van bakstenen, dakpannen en siertegels.

Op de quartairgeologische kaart is het plangebied gekarteerd als Type 3a. Het bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het weichseliaan tot mogelijk vroeg-holoceen. Binnen deze afzetting kunnen mogelijk hellingsafzettingen van het quartair voorkomen. Lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn. De top bestaat uit een fluviatiele afzetting (organochemisch en perimarien incluis) van het holoceen en mogelijk tardiglaciaal.

Op de bodemkaart wordt het terrein weergegeven als bodemtype OB, een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

2.2.2 Interpretatie profielen

In totaal werden twee profielen aangelegd, één in elke werkput (Plan 4). Enkel in werkput 2 werd de moederbodem met zekerheid bereikt, dit aan de hand van een manuele boring (wegens instortingsgevaar en opkomend grondwater). Deze natuurlijke bodem bestond uit grijsblauwe zandige klei (laag 8) (Figuur 4). Daarboven bevonden zich sterk humeuze pakketten (laag 5 t.e.m. 7). Deze lagen waren eerder onduidelijk, mogelijk kan het hier ook om grachtvullingen gaan (die in verband gebracht kunnen worden met het voormalige natte landschap). Boven deze mogelijke grachtvullingen was een donkergrijs tot zwart humeus/venig laagje merkbaar (laag 4). Dit kan mogelijk geïnterpreteerd worden

[14] WILLAERT 2020

als een leeflaag die duidt op een stabiele fase ten tijde van ingebruikname van het terrein. Het bovenste pakket bestond uit verschillende ophogingslagen. Deze lagen, bestaande uit opgebrachte antropogene grond waren eerder puinig en bevatten houtskoolspikkels en aardewerk. Deze pakketten worden gezien als laatmiddeleeuwse ophogingslagen om het terrein bouwrijp te maken. Echter, bovenop deze laag werden in deze werkput geen sporen van bebouwing waargenomen.

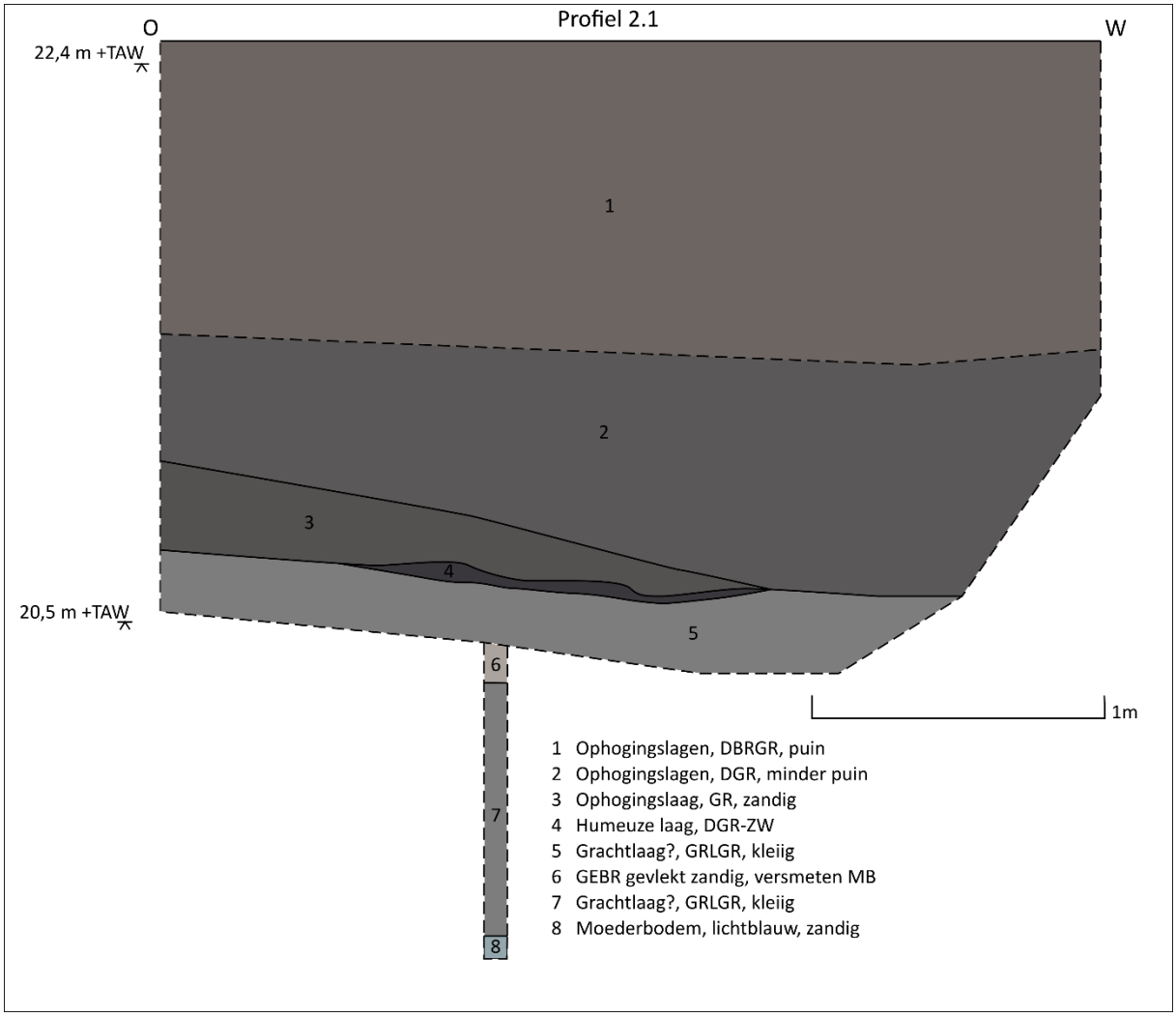
Profiel 1.1 in werkput 1 bestaat bovenaan eveneens uit twee ophogingspakketten (laag 1 en 3) (Figuur 5). Deze hadden een donkerbruine tot donkergrijze kleur en bestonden voornamelijk uit puin en zand. In tegenstelling tot werkput 2, werden bovenop deze ophogingslagen wel bebouwingssporen aangetroffen, namelijk poeren en muren. Onder deze pakketten was een donkerbruine humeuze laag met houtskoolspikkels aanwezig (laag 4). Daaronder bevonden zich twee lagen (laag 5 en 6) die bestonden uit versmeten moederbodem. De textuur was eerder zandig. Onderaan bevond zich, zoals in werkput 2, een donkerbruin humeus en kleiig pakket met plantenresten (laag 7). Mogelijk gaat het hier eveneens om een grachtlaag. De moederbodem werd niet bereikt.

Plan 4: Overzichtskaart van de profielregistraties op GRB-kaart[15] (digitaal; 1:250;16/02/2021)

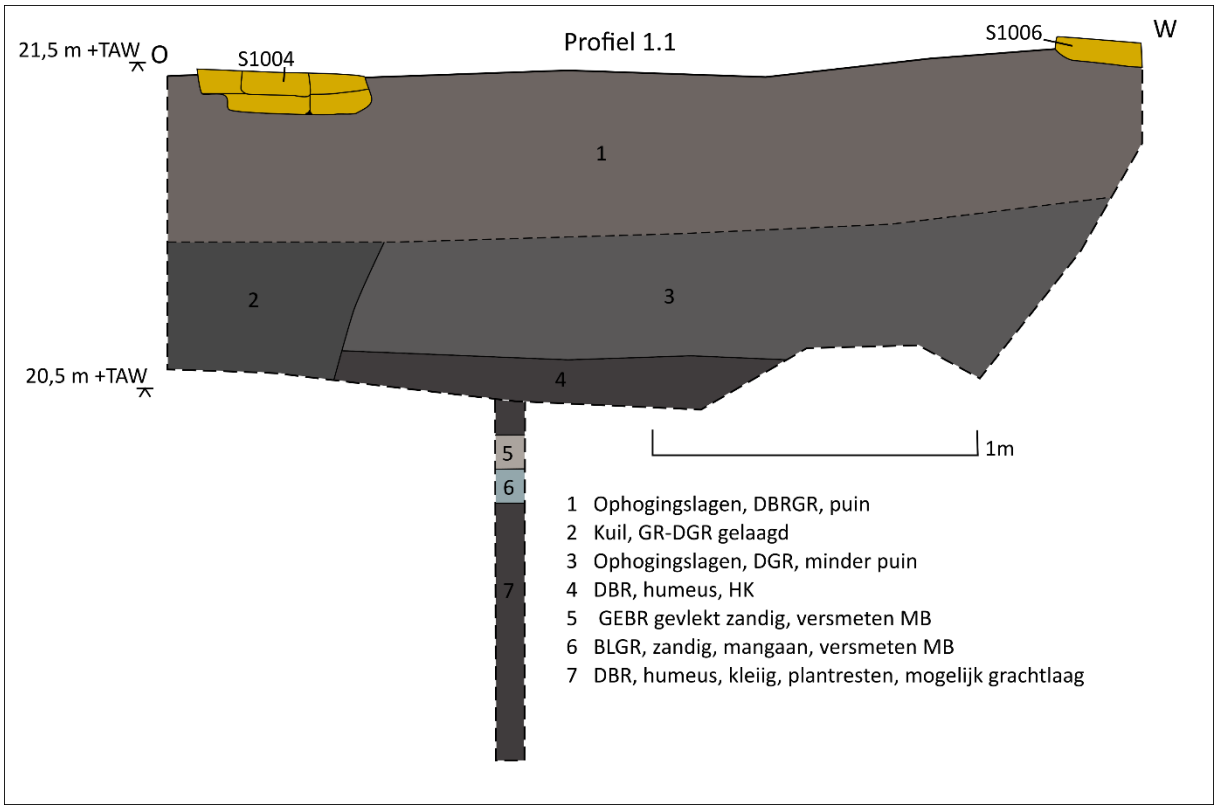
[15] AGIV 2021a

Figuur 4: Profiel 2.1 in werkput 2

Figuur 5: Profiel 1.1 in werkput 1

2.2.3 Sporen en structuren

Manifestatie archeologische site aan huidig oppervlak

Er werden geen sporen, structuren of archeologische ensembles aangetroffen aan het oppervlak van het onderzoeksterrein.

Stratigrafie van de site

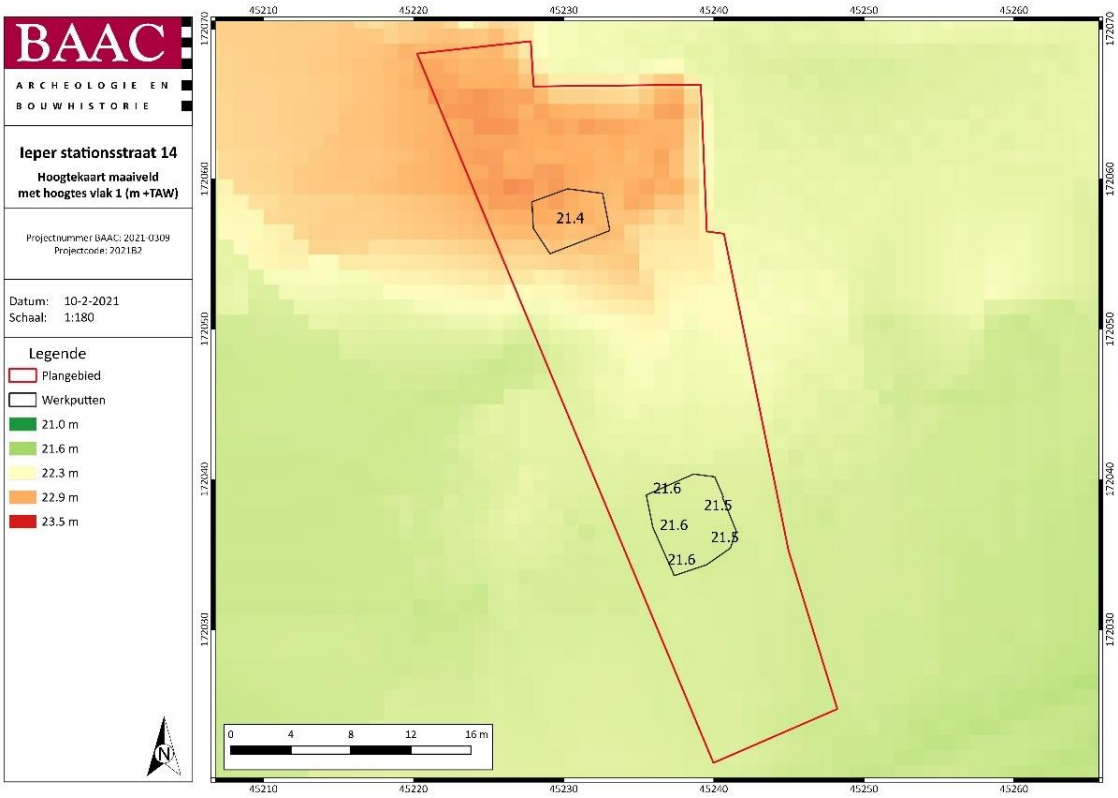
Er werden twee proefputten aangelegd die onderzocht werden in twee archeologische vlakken/niveaus. Het eerste werkvlak werd aangelegd op een hoogte tussen ca. 21,4 en 21, 7 m +TAW. Ten opzichte van de maaiveldhoogte die zich over het algemeen tussen de 21,9 en 22,8 m +TAW bevond, betekent dit een aanlegdiepte tussen 0,5 en 1 m. De hoogte van het tweede vlak varieerde tussen ca. 20,6 en 20,8 m +TAW (ca. 1,5 tot 2 m onder het maaiveld). In werkput 1 werd het tweede vlak slechts lokaal aangelegd. Hier werd enkel verdiept in de noordoostelijke hoek van de werkput. Dit om de aangetroffen structuren (muren en poeren) te vrijwaren.

- **VLAK 2**: prestedelijke fase (vóór 13de eeuw)
    - Lange tijd bevond het onderzoeksgebied zich binnen een ongecultiveerd nat landschap buiten de historische stad. Vermoedelijk was het terrein in deze periode te nat voor permanente bewoning. De grachtlagen die vastgesteld werden onderaan in de profielen zijn hier sporen van. Deze oudste sporen moeten waarschijnlijk gezien worden als een eerste poging om een natter gebied te ontwateren.
- **VLAK 1**: stedelijke fase (vanaf 13de eeuw)
    - Vanaf de eerste helft van de 13de eeuw komt het onderzoeksgebied binnen de nieuwe stadsuitbreiding van Ieper te liggen. Deze fase kan in verband gebracht worden met de demping van de grachten en greppels waarna het terrein bouwrijp gemaakt werd. Bovenop de grachtvullingen werden verschillende antropogene ophogingspakketten aangetroffen. In profiel 2.1 werd ook de aanwezigheid van een leeflaag vastgesteld. Deze laag duidt op een stabiele fase ten tijde van de ingebruikname van het terrein. In dit vlak duiken eveneens de eerste bakstenenstructuren op (muren en poeren). De jongste sporen zijn in de 20ste eeuw te dateren. Het gaat hierbij om een afvalkuil en enkele recente verstoringen (muren en verhardingen).

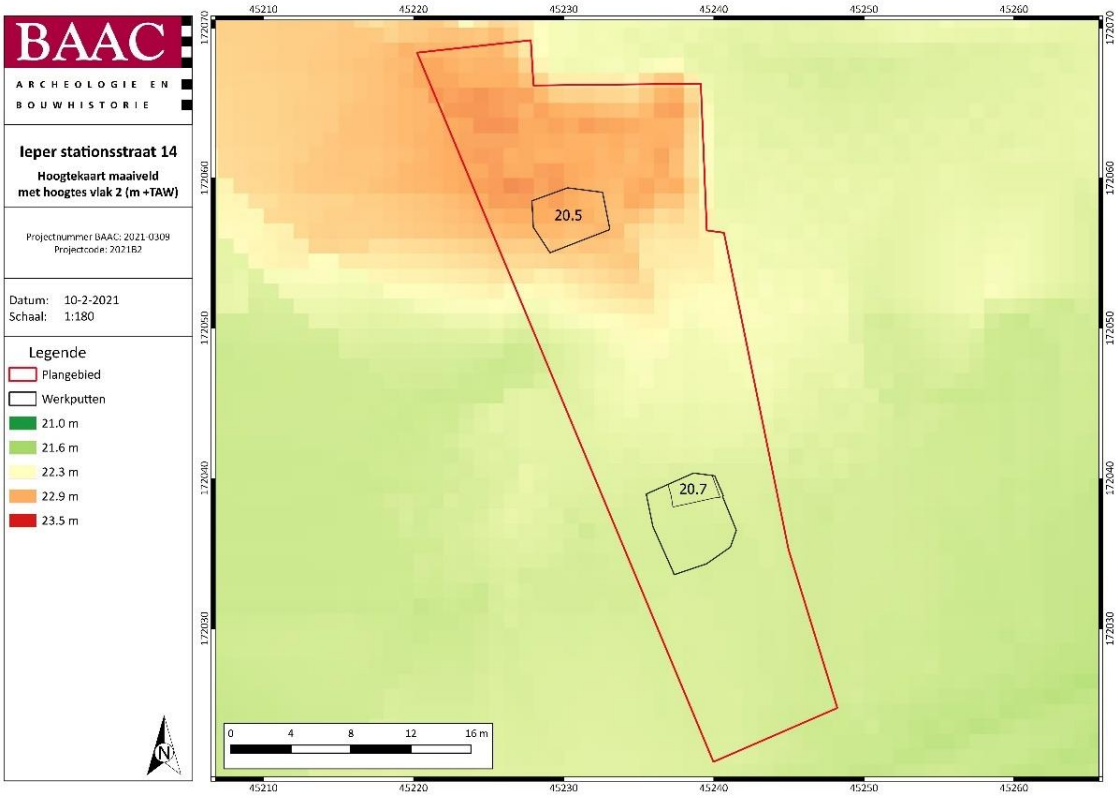
Harrismatrix van complexe stratigrafie en complexe spoorcombinaties

Niet van toepassing.

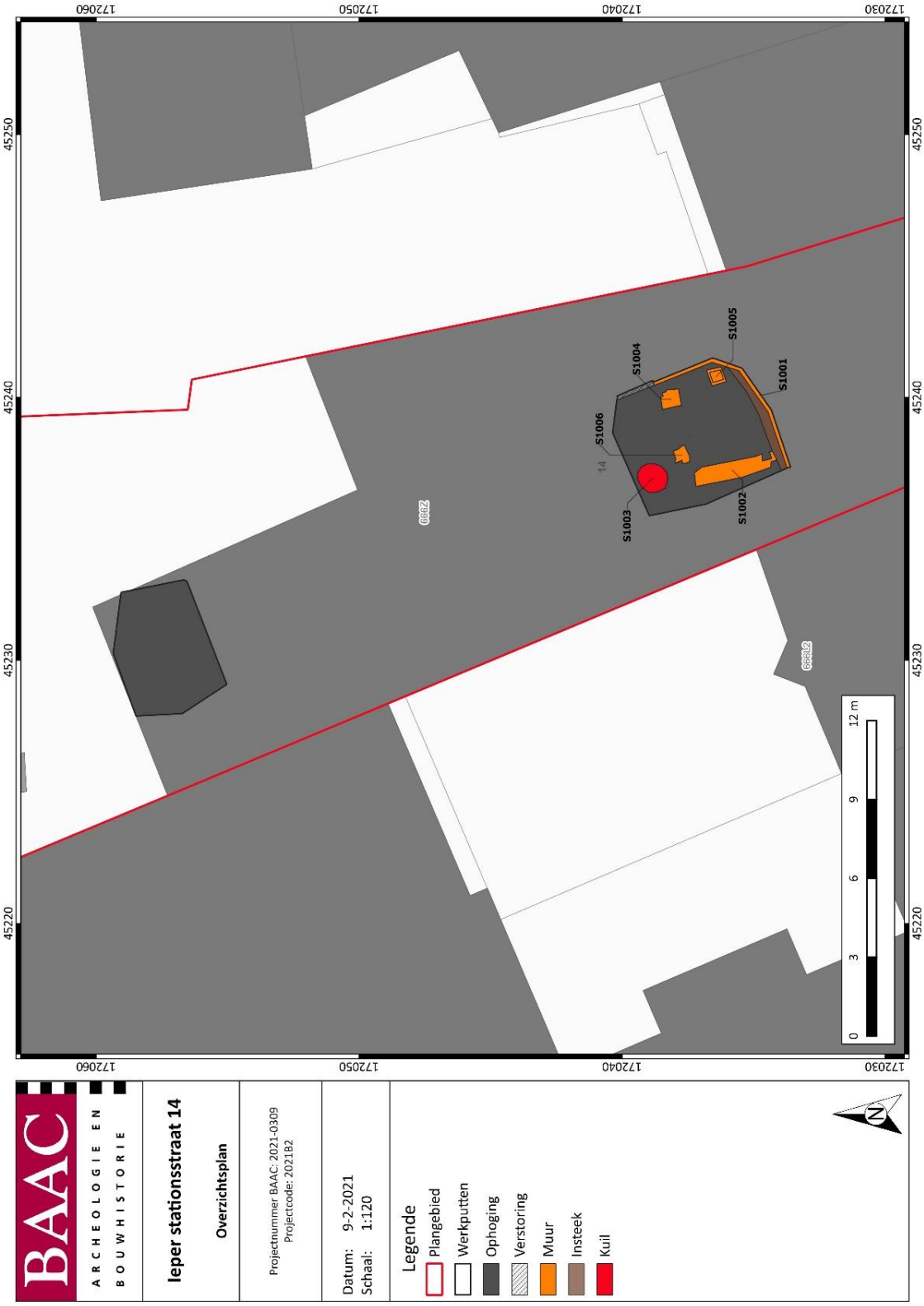
Weergave onderzoek: kaarten

Plan 5: Maaiveldhoogtes en vlakhoogtes vlak 1 (digitaal; 1:1; 10/02/2021)

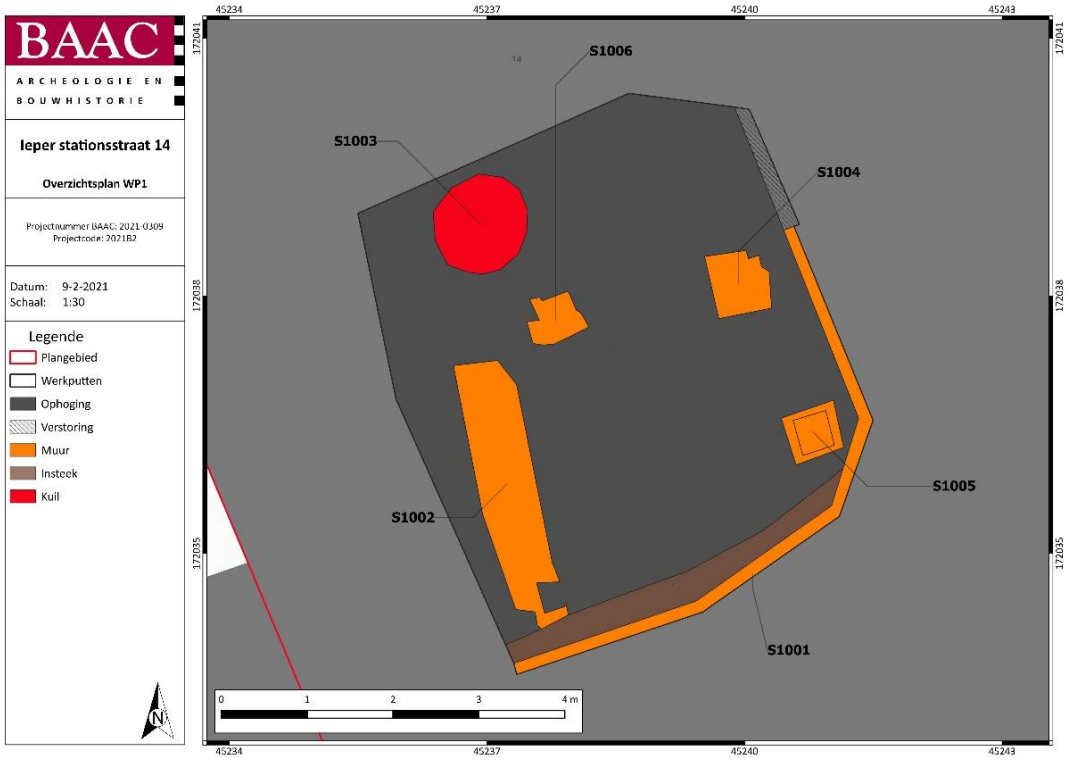

Plan 6: Maaiveldhoogtes en vlakhoogtes vlak 2 (digitaal; 1:1; 10/02/2021)

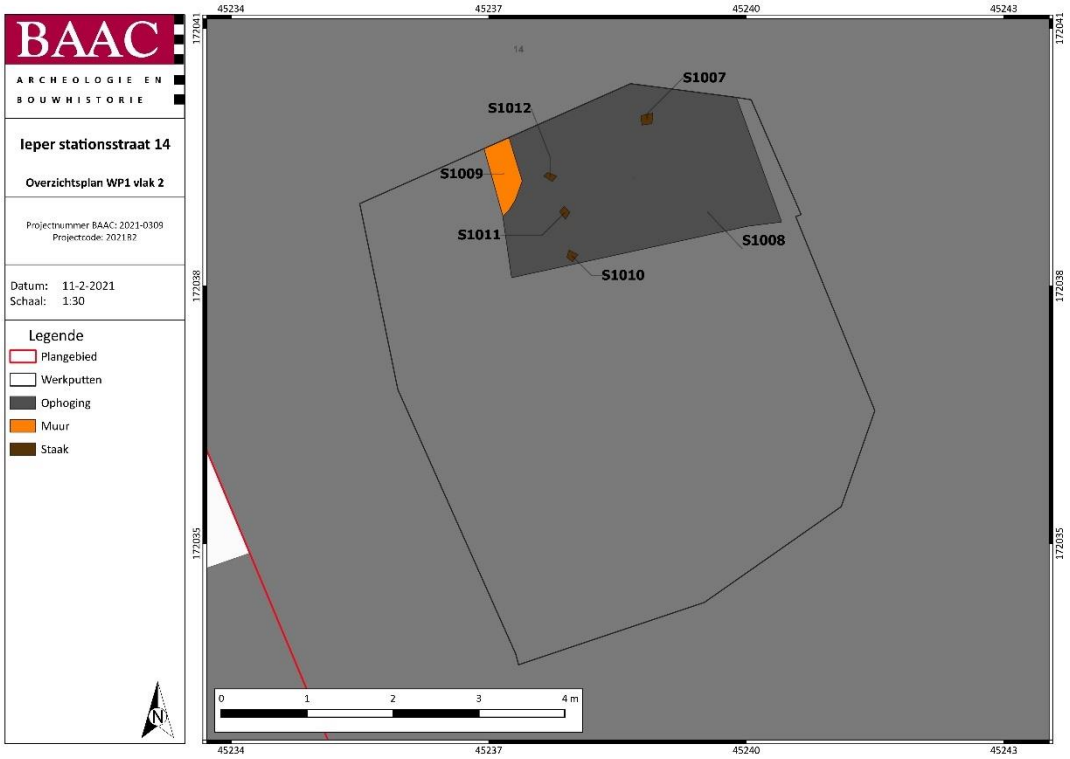

Plan 7: Algemeen sporenplan van het proefputtenonderzoek op GRB-kaart[16] (digitaal; 1:250; 09/02/2021)

[16] AGIV 2021a

Plan 8: Detail werkput 1, vlak 1 op GRB-kaart[17] (digitaal; 1:250; 09/02/2021)

Plan 9: Detail werkput 1, vlak 2 op GRB-kaart[18] (digitaal; 1:250; 09/02/2021)

[17] AGIV 2021a
[18] AGIV 2021a

Beschrijving sporenbestand

Tijdens het veldonderzoek werden twee proefputten aangelegd. In totaal werden slechts 12 spoornummers uitgeschreven. Het ging hierbij voornamelijk om muren, poeren en staakjes. De aangetroffen sporen bevonden zich alle in werkput 1 (Figuur 6, Figuur 7). In werkput 2 werden geen sporen aangetroffen (Figuur 7).

In wat volgt, worden de relevantste sporen kort beschreven volgens een functionele opdeling per categorie. De sporen bevinden zich in het eerste vlak van werkput 1, tenzij anders vermeld (S1007 t.e.m. S1009).

Tabel 1: Overzicht aangetroffen sporen

SPOOR	WP	VLAK	INTERPRETATIE
1001	1	1	MUUR
1002	1	1	MUUR
1003	1	1	AFVALKUIL
1004	1	1	POER
1005	1	1	POER
1006	1	1	POER
1007	1	2	STAAKJE
1008	1	2	OPHOGINGSLAAG
1009	1	2	MUUR
1010	1	2	STAAKJE
1011	1	2	STAAKJE
1012	1	2	STAAKJE

Figuur 6: Overzichtsfoto WP1 Vlak 1

Figuur 7: Overzichtsfoto WP1 Vlak 2 (links) en WP2 Vlak 1 (rechts)

Muurwerk

De aangetroffen sporen bestonden hoofdzakelijk uit bakstenen muren en poeren. Langs de zuidelijke en oostelijke grens van werkput 1 liep een stevige muur (S1001) (Figuur 8). De muur was opgebouwd uit rode bakstenen met cementmortel. De bakstenen waren 21 cm lang, 9 cm breed en 5 cm hoog. De muur bevond zich deels in de putwand, waardoor de volledige breedte niet bepaald kon worden. Het ging om een (sub)recente funderingsmuur van de gesloopte bebouwing.

Figuur 8: Detail muur S1001

Haaks op S1001 bevond zich een tweede muur (S1002) (Figuur 9). Deze muur bestond uit rode en gele bakstenen met witte zandige kalkmortel. De bakstenen bevonden zich in een los verband, halve bakstenen waren willekeurig tegen elkaar geplaatst. De muur was minder stevig dan S1001. Niet alleen het soort baksteen varieerde, maar ook de formaten waren heel verschillend. Vastgestelde breedtes waren 10, 12 en 15 cm. De lengtes varieerden van 20 tot 24 cm en de hoogtes waren afwisselend 5 of 6 cm. Waarschijnlijk gaat het hier om hergebruik van bakstenen. De muur zelf was ca. 70 cm breed en 3 meter lang. De muur liep oorspronkelijk verder in zuidelijke richting, maar werd verstoord door de insteek van de recentere muur S1001. In noordelijke richting kon wel een duidelijke aflijning waargenomen worden.

Figuur 9: Muur S1002

Tot slot werd in vlak 2 nog een stukje muur (S1009) aangetroffen (Figuur 10). De muur was wederom opgebouwd uit rode en gele bakstenen met witte zandige kalkmortel. De muur (of poer) bevond zich onder de afvalkuil (S1003) die aangesneden werd in vlak 1 (zie verder). De broze muur leek verzakt te zijn en was in zuidelijker richting zwaar beschadigd. Mogelijk werd deze verstoord door een bominslag. De bomkrater werd dan later opgevuld met afval.

Figuur 10: Muur S1009 onder afvalkuil S1003

Verder konden tot het muurwerk nog drie poeren gerekend worden. In het oosten van de proefput werden twee vierkante poeren geregistreerd. S1004 (60 x 70 cm) was opgebouwd uit gele bakstenen met witte zandmortel (Figuur 11). De lengte van de bakstenen was 23 cm, de breedte 10 cm en de hoogte 5 cm. Op basis van de lengte van de bakstenen kunnen deze mogelijk gedateerd worden in de late middeleeuwen, meer bepaald in de 14de eeuw.[19] In coupe was te zien dat deze poer twee stenen diep bewaard was. S1005 was vanbinnen opgebouwd uit rode bakstenen, rondom rond werden deze geflankeerd door rode bakstenen (Figuur 12). De bakstenen zijn gebroken. Waarschijnlijk ging het hier om recuperatiemateriaal.

Ten noordoosten van muur S1002 werd een kleine bakstenenconcentratie (ca. 60 x 60 cm) aangetroffen, mogelijk restanten van een poer (Figuur 13). Ook hier ging het om een combinatie van rode en gele bakstenen van verschillende formaten. De meeste bakstenen waren gebroken. Vermoedelijk werd hier ook gebruik gemaakt van recuperatiebakstenen. In de coupe bleek dat slechts één baksteenlaag bewaard was gebleven.

[19] DEWILDE 2008

Figuur 11: Poer S1004

Figuur 12: Poer S1005

Figuur 13: Poer S1006

Afvalkuil

In het noordwesten van werkput 1 werd in het eerste vlak een recente afvalkuil (S1003) aangesneden (Figuur 14). De ronde kuil tekende zich scherp af in het vlak en had een doorsnede van 1,10 m. De kuil was opgevuld met allerlei afval: puin, conservenblikken, leer… Het spoor was ca. 30 cm diep bewaard (Figuur 10). Mogelijk gaat het om een opgevulde bomkrater. De muur (S1009) onder deze kuil leek een impact gekregen te hebben van de inslag waardoor deze verzakt was. Het vondstmateriaal kon echter geen precieze datering geven aan deze kuil, waarschijnlijk is de vulling te dateren in de 19de/20ste eeuw (zie verder).

Figuur 14: Afvalkuil (S1003)

Staakjes

Lokaal werd werkput 1 verdiept naar een tweede archeologisch niveau. In dit niveau werden vier houten staakjes geregistreerd. S1010, S1011 en S1012 bevonden zich op een rijtje langs de westelijke zijde van de werkput (Figuur 15). S1007 lag ca. één meter verder naar het oosten. De top van de staakjes bevond zich in een ophogingslaag (S1008). De ophoging bestond uit lemige klei en had een donkergrijs blauwe kleur. De vulling bevatte bakstenen, houtskool en aardewerk. In profiel 1.1 komt dit pakket overeen met laag 3 (Figuur 5). Deze laag kan mogelijk ook een latere opvulling van een gracht vertegenwoordigen. Het is bijgevolg niet mogelijk om een eenduidige interpretatie aan de staakjes te geven. Mogelijk gaat het om houten palen die als funderingen dienden voor de toenmalige bebouwing ofwel behoren ze tot een oudere grachtenfase waarbij ze dienst deden als oeverbeschoeiing.

Figuur 15: Houten staakjes (S1007)

2.2.4 Vondsten

Administratieve gegevens

Tabel 2: Vondsten

VONDSTCATEGORIE	AANTAL VNRS
Aardewerk	2
Metaal	1
Leer	1

Methode en technieken

Per spoornummer zijn alle vondsten bekeken en ingevoerd in de vondstdeterminatietabel. Zo werd eerst gekeken naar de vondstcategorie, vervolgens naar de dominante deelcategorie, waarna de belangrijkste gegevens m.b.t. de vondsten genoteerd werden. Er is ook getracht om de vondsten van een preliminaire datering te voorzien.

Het middeleeuws aardewerk werd bekeken door materiaalspecialist Olivier Van Remoorter.

Middeleeuws en postmiddeleeuws aardewerk

Assessmentmethode

Alle scherven van Ieper-Stationsstraat 14 zijn eerst gedetermineerd op basis van aardewerksoort, vervolgens naar de dominante deelcategorie, waarna de belangrijkste gegevens m.b.t. de scherven genoteerd werden. Zo werd gekeken naar vorm en vormdetails, versiering. Uitzonderlijke kenmerken, zoals onder andere het al dan niet verweerd of gefragmenteerd zijn van de scherven is opgenomen in de determinatietabel. De scherven waarvan een vorm of versiering kon gedetermineerd worden, zorgen mogelijk voor een nauwere datering. Er werd ook getracht een ruwe datering te plakken op het materiaal. Indien een verfijning van deze datering mogelijk bleek werd dit bij de opmerkingen toegevoegd.

Inventaris

Voor de inventaris wordt verwezen naar de assessmenttabel (Tabel 3), waarin alle data per vondstnummer is verzameld. Uit deze inventaris blijkt dat tijdens de prospectie 57 aardewerkfragmenten werden ingezameld. Het gaat hierbij zowel om laatmiddeleeuws als om nieuwe tijd aardewerk.

Tabel 3: Assessmenttabel middeleeuws aardewerk[20]

vnr	*werkput*	*spoor*	*vondstcategorie*	*dominante deelcategorie*	*bewaring*	*fragmentatie*	*telling*	*chronologie*	*intrusief/residueel*	*bijzondere kenmerken*	*opmerkingen*
1	1	1008	AW	roodbakkend	goed	groot	32	LME	geen	4 rand (3 individuen: 2 kom, 1 voorraadpot), 4 wand, 4 bodem standvinnen grijs, 1 lensbodem pan, 2 rand vetvanger, 5 rand (2 kookkan), 11 wand zelfde individu, 1 lensbodem, 1 wandje met intern sliblijnen (bordje?)	14de
4	2	AAVL 2	AW	roodbakkend	goed	groot	25	LME	geen	2 rand, 1 oor, 20 wand, 2 bodem zelfde grape/kookkan rood aardewerk	15de

Interpretatie

Binnen het aardewerk kunnen volgende aardewerkgroepen herkend worden: gedraaid grijs en rood aardewerk. Het materiaal is doorgaans goed bewaard, maar sterk gefragmenteerd. Het materiaal dateert globaal genomen in de late middeleeuwen. De ensembles zijn homogeen, met geen vermengd materiaal.

Het aardewerk is doorgaans vrij gefragmenteerd, maar desondanks konden toch verschillende grotere fragmenten herkend worden.

Bij vnr. 1 kon zowel grijs als rood aardewerk geregistreerd worden. Bij het grijs aardewerk werden fragmenten van kommen en een voorraadpot aangetroffen. Bij het rood aardewerk werden fragmenten van een pan, een vetvanger en twee kookkannen herkend. Het aardewerk omvat dus duidelijk huishoudelijk afval. Door de lage graad van verwering op de scherven en het feit dat het om vrij grote stukken gaat, kan dit aardewerk wellicht als een primaire depositie aanzien worden en niet als zwerfvuil.

Vnr. 4 omvat 25 scherven die allen afkomstig zijn van één individu, namelijk een grape of kookkan op standvinnen. Gezien de fragmentaire aard kon niet met zekerheid gesteld worden of het om een tweeorige grape dan wel een eenorige kookkan ging. Op basis van het randtype kan een datering in de 15de eeuw vooropgesteld worden.

Conservatie en behandeling

De ingezamelde vondsten hebben geen conservatie of behandeling nodig.

Potentieel op kenniswinst

Het potentieel van een goed opgegraven aardewerkassemblage is veelzijdig. Eerst en vooral heeft de materiaalcategorie van het aardewerk het potentieel om verschillende ruime chronologische fases op de site te identificeren. Wanneer het aardewerk in associatie met sporen of structuren is aangetroffen is het in sommige gevallen ook mogelijk om verschillende occupatiefasen van elkaar te onderscheiden en dus een beter inzicht te krijgen in de tafonomie, relatieve chronologie en de onderlinge verhouding

[20] Afkortingen: AW (aardewerk), AAVL (aanleg vlak), LME (late middeleeuwen)

van deze sporen en structuren op de site. Een vergelijking tussen de typochronologie van het aardewerk en van eventuele structuren is hierbij interessant en aangewezen.

Naast het chronologisch aspect kan aardewerk ook een indicator zijn voor specifieke artisanale en huishoudelijke activiteiten. De materiaalcategorie kan dus bijdragen tot een functionele interpretatie van bepaalde handelingen of processen die zich afspelen op de site.

Als laatste draagt het bestuderen van aardewerkassemblages ook bij tot het beter begrijpen van de verschillende lokale en regionale aardewerktradities.

Helaas is het aangetroffen aardewerk te gefragmenteerd en te weinig talrijk aanwezig om een verdere studie van het materiaal noodzakelijk te maken. Op basis van het assessment op het aardewerk hebben de meeste vondsten hun informatiewaarde reeds behaald. De meeste vondsten kunnen enkel gebruikt worden om de sporen te dateren en een beperkt inzicht te geven in de materiele cultuur van de late middeleeuwen en de nieuwe tijd.

Exploitatie kenniswinst

Niet van toepassing.

Metaal

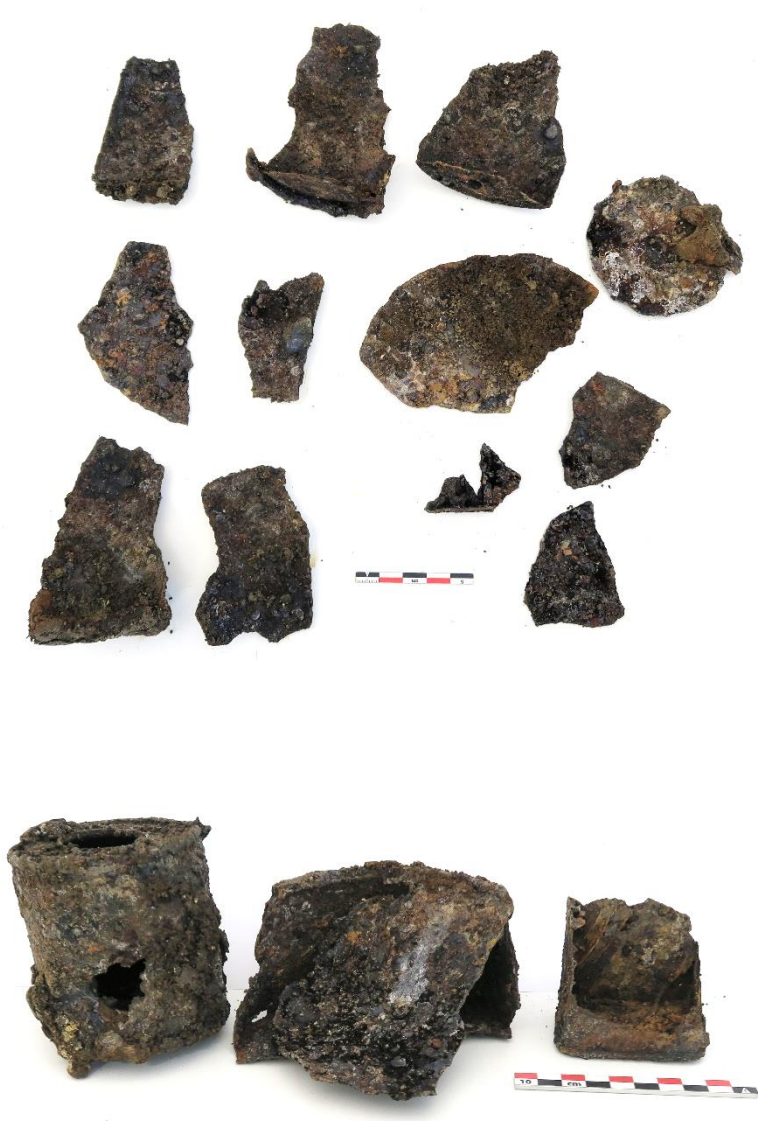
Kuil S1003 was opgevuld met afval dat grotendeels bestond uit conservenblikken (vnr. 2) (Figuur 16). De blikken zijn heel slecht bewaard en sterk gecorrodeerd. Er zijn geen inscripties of etiketten bewaard gebleven. Mogelijk kunnen de blikken gedateerd worden in de Eerste Wereldoorlog, maar hier zijn geen duidelijke aanwijzingen voor.

Leer

Naast de conservenblikken bevatte S1003 ook een verschillende stukken leer (vnr. 3) afkomstig van eenzelfde jas. Bij de jas werd ook een leren/metalen knoop gevonden (vnr. 5). De knoop bevatte geen inscripties of afbeeldingen, waardoor een datering ook hier niet mogelijk was (Figuur 17, Figuur 18).

2.2.5 Stalen

Er werden geen grondstalen genomen voor verdere analyse ten behoeve van absolute dateringen (^{14}C, OSL), micromorfogisch onderzoek, textuuranalyse of palynologisch onderzoek. Het aanwenden van deze technieken valt niet binnen de doelstelling van dit vooronderzoek.

Figuur 16: Conservenblikken (vnr. 2)

Figuur 17: Knoop (vnr. 5)

Figuur 18: Leren vest (vnr. 3)

2.2.6 Bewaring en deponering

Alle ingezamelde vondsten werden aan een basisregistratie, assessment en eventuele analyse onderworpen en voorlopig bewaard volgens de beschreven methoden in de Code van Goede Praktijk.

Op basis van de waardering van het vondstenbestand en de bepaling van de mogelijkheden tot exploitatie van kenniswinst kon bepaald worden dat een deel van de vondsten gedeselecteerd kunnen worden. Enkel de aardewerkvondsten kennen een goede bewaring en zullen bijgevolg gedeponeerd worden (Tabel 4)

Bewaring

De aardewerkfragmenten (vnr. 1 en 4) kennen een voldoende goede bewaring en leidden gedeeltelijk reeds in de context van dit onderzoek tot kennisvermeerdering. Aangezien deze vondsten nog informatiewaarde hebben en nog in een ruimer kader onderzocht kunnen worden, dienen ze bewaard te blijven. Deze vondsten worden gedeponeerd volgens de beschreven methode in de Code van Goede Praktijk.

Deselectie

Een aantal vondsten zijn te fragmentair en/of te slecht bewaard gebleven en bieden geen meerwaarde meer. Deze vondsten worden bijgevolg niet in bewaring genomen. De metaalvondsten (vnr. 2) zijn zodanig fragmentair, fragiel en gecorrodeerd dat deze niet meer waardevol zijn. Ook de leervondsten (vnr. 3 en 5) zijn te slecht bewaard en betekenen geen kennispotentieel voor het onderzoek.

De informatiewaarde van bovenstaande vondsten is verworven. Uitgebreider onderzoek van het materiaal zal geen kenniswinst meer opleveren, waardoor bewaring van dit vondstmateriaal niet noodzakelijk is. Alvorens deze vondsten gedeselecteerd werden, werden deze gefotografeerd en beschreven.

De selectie of deselectie gebeurde door de erkende archeoloog in samenspraak met de materiaalspecialisten en met goedkeuring van de zakelijkrechthouders en/of gebruikers van het archeologisch ensemble. Zakelijkrechthouders (dit zijn eigenaars, erfpachters, vruchtgebruikers, opstalhouders en leasinggevers) en gebruikers van een archeologisch ensemble moeten dit in één geheel bewaren, in goede staat behouden en beschikbaar houden voor wetenschappelijk onderzoek. Eigenaars kunnen zelf deze verantwoordelijkheid dragen of het ensemble overdragen aan een erkend onroerenderfgoeddepot. (zie artikel 5.2.1 en 5.2.2 van het Onroerenderfgoeddecreet). Een gedetailleerde lijst van de vondsten is opgenomen in de bijlage van deze nota.

Tabel 4: Oplijsting en motivatie voor bewaring of deselectie van de vondsten

VONDSTNR	SPOORNR	VONDSCAT.	AANTAL	BEWARING/ DESELECTIE	MOTIVATIE
1	1008	AARDEWERK	32	Bewaring	Goed bewaarde aardewerkfragmenten
2	1003	MET	15	Deselectie	Slecht bewaard, geen meerwaarde
3	1003	LEER	5	Deselectie	Slecht bewaard, geen meerwaarde
4	-	AARDEWERK	25	Bewaring	Goed bewaarde aardewerkfragmenten
5	1003	LEER	1	Deselectie	Slecht bewaard, geen meerwaarde

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het proefputtenonderzoek bracht een aantal sporen aan het licht uit verschillende periodes. Op basis van de morfologische kenmerken van de sporen/structuren en het vondstmateriaal kan de site onderverdeeld worden in drie verschillende fasen:

- **FASE 1**: prestedelijke fase: vóór 13de eeuw

Lange tijd bevond het onderzoeksgebied zich binnen een ongecultiveerd nat landschap buiten de historische stad, meer bepaald ten westen van de stroombedding van de Iepere, op de westelijke rand van het alluvium. Vermoedelijk was het terrein in deze periode te nat voor permanente bewoning. De grachtlagen die vastgesteld werden onderaan in de profielen[21] zijn hier sporen van. Deze oudste sporen moeten waarschijnlijk gezien worden als een eerste poging om een natter gebied op de rand van de vallei van de Iepere te ontwateren.

- **FASE 2**: stedelijke fase: 13de-15de eeuw

Tussen 1128 en 1324 breidt de stad Ieper sterk uit: de grote bloei van de lakenindustrie leidde tot een grote bevolkingsgroei. In een eerste fase worden de terreinen ten oosten van de Iepere ingenomen. In het eerste kwart van de 13de eeuw worden ook de arealen ten westen van de Iepere, waar het onderzoeksterrein gelegen is, verkaveld en geleidelijk ingepalmd (Figuur 19, paars).[22]

Vanaf de eerste helft van de 13de eeuw komt het onderzoeksgebied binnen de nieuwe stadsuitbreiding van Ieper te liggen. Deze fase kan in verband gebracht worden met de demping van de grachten en greppels waarna het terrein bouwrijp gemaakt werd. In deze fase kan met andere woorden de eerste ingebruikname van het terrein vastgesteld worden en duiken de eerste baksteenstructuren op. Wanneer deze fase juist aanvat, is niet duidelijk aan te geven, maar vermoed wordt dat deze ten vroegste in de 13de eeuw moet worden gesitueerd. Er werden naar alle waarschijnlijkheid infrastructurele ingrepen uitgevoerd in de directe omgeving waardoor het overstromingsgevaar afneemt en het gebied zich leent om zich permanent te gaan vestigen.

Tijdens het proefputtenonderzoek werden bovenop de grachtvullingen verschillende antropogene ophogingspakketten aangetroffen.[23] Deze terreinophogingen zijn eveneens aanwijzingen voor het bouwrijp maken van de natte gebieden vanaf de 14de eeuw en mogelijk ook al in de 13de eeuw. Uit deze ophogingslagen werden een aantal aardewerkfragmenten ingezameld[24], die gedateerd konden worden in de late middeleeuwen, meer bepaald in de 14de en 15de eeuw. In profiel 2.1 werd ook de aanwezigheid van een leeflaag vastgesteld. Deze laag duidt op een stabiele fase ten tijde van de ingebruikname van het terrein. In het tweede vlak van werkput 1 werden vier houten staakjes geregistreerd[25] De top van de staakjes bevond zich in een ophogingslaag (S1008). Mogelijk gaat het om houten palen die als funderingen dienden voor de toenmalige bebouwing ofwel deden de staakjes dienst als oeverbeschoeiing.

In dit vlak werden ook een aantal sporen zoals muren en poeren aangetroffen die mogelijk aan de eerste huizen binnen het plangebied kunnen worden toegeschreven. Er werd hierbij gebruik gemaakt van gele en rode bakstenen met diverse formaten. Vermoedelijk gaat het hier om recuperatiemateriaal uit verschillende periodes. Op basis van een aantal complete bakstenen met formaat 23x10x5 cm kan

[21] Profiel 1.1 en 2.1
[22] WILLAERT 2020
[23] Zie profiel 1.1 en 2.1
[24] Zie 2.2.4 Vondsten
[25] S1007, S1010, S1011 en S1012

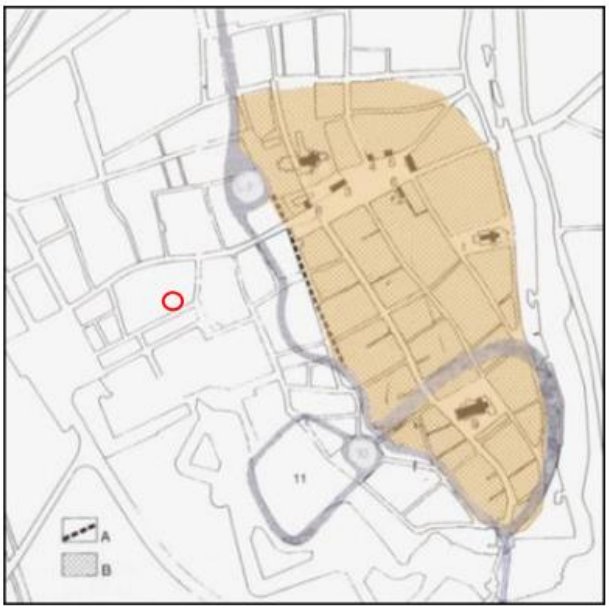
toch een voorzichtige datering gegeven worden aan de baksteenstructuren. In Ieper komt dit formaat namelijk voor in de 14de eeuw.[26]

Bij het raadplegen van cartografisch materiaal worden de eerste bewijzen van deze baksteenbouw ook daar geleverd. Op de kaart van Guillaume Du Thielt, een gravure van de stad Ieper ten tijde van het beleg van 1383, is het verloop van de huidige Appèlstraat, Stationsstraat en Tempelstraat reeds duidelijk waarneembaar. Langsheen de straatzijde van de Stationsstraat is bebouwing te zien. Ook in het noordelijke deel is een groter gebouw waarneembaar. De aangetroffen funderingen zijn met andere woorden voor 1383 te dateren.[27]

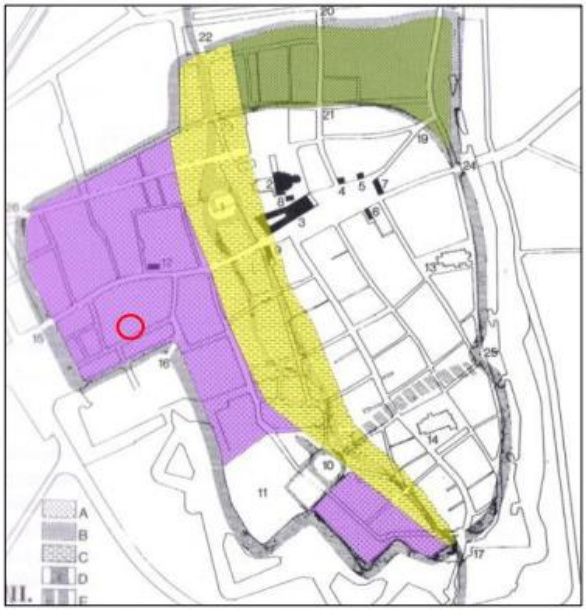
Er werden tijdens het proefputtenonderzoek geen afvalcontexten (zoals beerputten of waterputten) aangetroffen die in verband gebracht kunnen worden met de vroegste funderingen waardoor geen scherpe datering gegeven kan worden aan deze oudste fase van bebouwing. Deze bouwfase loopt in principe door tot 16de eeuw.

- **FASE 3**: post-middeleeuwse fase: 16de eeuw-heden

Een opvallende afwezige zijn duidelijke sporen die in de periode 16de – 19de eeuw te dateren zijn. Vermoedelijk werden deze door de verwoestingen van WOI volledig in de bovenste puinlagen opgenomen. De jongste sporen zijn in de 20ste eeuw te dateren. Het gaat hierbij om een afvalkuil en enkele recente verstoringen (muren en verhardingen), wellicht te relateren aan de gebouwen die tot voorkort op de terreinen hebben gestaan.

Figuur 17: Ieper tijdens het tweede kwart tot het einde van de 13de eeuw. (Termote, 1990, fig. 3-II)

Figuur 18: Ieper tijdens de 13e eeuw (Termote, 1990, fig. 3-III)

Figuur 19: Stadsuitbreiding Ieper in de 13de eeuw[28]

[26] DEWILDE 2008
[27] WILLAERT 2020
[28] WILLAERT 2020; TERMOTE 1990

2.3.2 Confrontatie met resultaten eerder (voor)onderzoek

Opgraving Ieper Appèlstraat[29]

Tussen 25 augustus en 23 september 2020 werd door BAAC Vlaanderen een opgraving uitgevoerd aan de Appèlstraat te Ieper. Het terrein bevond zich slechts 60 m ten westen van het plangebied *Ieper, Stationsstraat*. In wat volgt worden de voorlopige resultaten[30] van de opgraving kort besproken en vergeleken met deze van het proefputtenonderzoek *Ieper, Stationsstraat.*

De oudste aangetroffen sporen kunnen wellicht vanaf de **12de eeuw** gedateerd worden. De oudste sporen waren enkele greppels die waarschijnlijk, net zoals de grachtvullingen van *Ieper, Stationsstraat*, in verband gebracht kunnen worden met het ontwateren van het natte gebied waarin de sites zich lange tijd bevonden. Verder werden ook enkele mestkuilen aangesneden die vermoedelijk in de late 12de-vroege 13de eeuw gedateerd kunnen worden.

De meeste sporen dateerden uit de **13de en 14de eeuw**, wanneer het onderzoeksgebied binnen de nieuwe stadsuitbreiding kwam te liggen. In de profielen was een eerste ophoging van het terrein waar te nemen. Waarschijnlijk kan deze gelinkt worden aan een eerste ophoging om de natte terreinen bouwrijp te maken. Ook binnen het plangebied *Ieper, Stationsstraat* werden verschillende ophogingspakketten aangetroffen. De top van deze pakketten bevond zich zowel bij de Appèlstraat als bij de Stationsstraat tussen 20,5 en 21,5 m +TAW. Op bepaalde locaties kon in de profielen ook de aanwezigheid van leeflagen opgetekend worden. Gekoppeld aan deze leeflagen werden verschillende haarden of haardlocaties gedocumenteerd. Dergelijke leeflaag kon ook in één van de profielen van *Ieper, Stationsstraat* vastgesteld worden. [31]

Bij een gracht werd een duidelijke oeverbeschoeiing aangetroffen die bestond uit kleinere en grotere staken. De dempingslagen van deze gracht leverden zeer veel vondstmateriaal op dat in de 13de eeuw kon gedateerd worden. Ook bij *Ieper, Stationsstraat* werden in één van de proefputten houten staakjes[32] aangetroffen. Deze werden geïnterpreteerd als oeverbeschoeiing of als houten palen die als funderingen dienden voor de toenmalige bebouwing.

In tegenstelling tot *Ieper, Stationsstraat* konden binnen het onderzoeksterrein aan de Appèlstraat aanwijzingen vastgesteld worden voor artisanale activiteiten. In de 14de eeuw werden verspreid over het terrein verschillende gewone ontginningskuilen en mestkuilen uitgegraven. Opvallend is dat er bij veel kuilen ook veel dierlijk bot bewaard was, waarbij vaak veel hoornpitten of onderkaken aanwezig waren. Er konden zelfs twee mogelijke vloerniveaus uit omgekeerde onderkaken van runderen geregistreerd worden. Daarnaast werden ook twee ovens aangetroffen.

Sporen uit de **15de eeuw** waren eerder beperkt in aantal. Twee sporen die met zekerheid in deze eeuw kunnen gedateerd worden waren een tonput en een beschoeide mestkuil. Eventuele woonstructuren waartoe deze sporen konden behoren, kunnen nog niet met zekerheid aangewezen worden, maar wel kon een vermoedelijke houten fundering herkend worden. Bovenop twee van deze houten palen werden nog bakstenen poeren herkend. Hierbij kan mogelijk ook verwezen worden naar de staakjes die aangetroffen werden aan de Stationsstraat.

Duidelijke sporen die in de periode **16de-19de eeuw** te dateren zijn ontbreken grotendeels. Vermoedelijk werden deze door de verwoestingen van WOI volledig in de bovenste puinlagen opgenomen.

[29] VAN REMOORTER n.d.
[30] Eindverslag in verwerking
[31] Laag 4 in profiel 2.1
[32] S1007, S1010, S1011 en S1012

Bureaustudie Ieper Stationsstraat

In de bureaustudie van archeologienota "*Stationsstraat 14 (Ieper, West-Vlaanderen)" (ID15030)*[33]. werd een hoge verwachting opgesteld voor bewoningssporen die minstens teruggaan tot de volle middeleeuwen. Op verschillende plaatsen in de Ieperse binnenstad is de laatste jaren zeer duidelijk het fenomeen van de living-floors aangetroffen. De loopniveaus zijn het resultaat van het discontinu aanbrengen van zand of ander materiaal als strooisel binnen de woning. De opeenvolgende niveaus vertegenwoordigen een geleidelijk ophogingsproces, waarbij steeds opnieuw sediment bewust (strooisel) en onbewust (vuil) aangebracht werd in de woning. Als gevolg van de Eerste Wereldoorlog is het archeologisch erfgoed van Ieper afgedekt en is de bewaring van het archeologisch patrimonium over het algemeen zeer goed. De archeologische sporen kunnen zich manifesteren als funderingen, vloerniveaus, ophogingspakketten, opvullingspakketten, achtererfstructuren, resten van ambachtelijke activiteiten. Rondom het plangebied werden reeds verschillende opgravingen uitgevoerd met bewoningssporen en sporen van ambachtelijke activiteiten vanaf de 13de eeuw.[34]

Tijdens het proefputtenonderzoek werden sporen en structuren aangetroffen die hoogstwaarschijnlijk gedateerd kunnen worden in de late middeleeuwen. In de bureaustudie werd een verwachting opgesteld voor zogenaamde *living-floors*, deze werden tijdens het veldwerk niet waargenomen. Er werden ook geen achtererfstructuren of resten van ambachtelijke activiteiten vastgesteld.

Het schijnbaar ontbreken van deze sporen wil niet zeggen dat dergelijke sporen afwezig zijn binnen het plangebied. Op basis van de proefputten werd slechts een klein oppervlak van het onderzoeksterrein onderzocht. Resten van ambachtelijke activiteiten, *living-floors*, achtererfstructuren etc. kunnen nog aanwezig zijn binnen andere zones van het plangebied. De opgraving aan de *Ieper, Appèlstraat* toonde immers aan dat binnen dit stadsgedeelte wel degelijk artisanale activiteiten plaatsvonden.

2.3.3 Verwachting archeologisch erfgoed

Na het proefputtenonderzoek kan geconcludeerd worden dat de vooropgestelde hoge verwachting voor het aantreffen van bewoningssporen die teruggaan tot de late middeleeuwen (en mogelijk vroeger) correct was. Het proefputtenonderzoek heeft aangetoond dat binnen het plangebied wel degelijk archeologisch erfgoed aanwezig is. In het bijzonder kan een hoge verwachting opgesteld worden voor bewoningssporen uit de 13de en 14de eeuw (zie 2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein).

2.3.4 Onderzoeksvragen: antwoorden

- *Hoe diep bevindt zich het archeologisch niveau?*

  Er werden twee proefputten aangelegd die onderzocht werden in twee archeologische niveaus. Het eerste vlak werd aangelegd op een hoogte tussen ca. 21,4 en 21,7 m +TAW. Ten opzichte van de maaiveldhoogte die zich over het algemeen tussen de 21,9 en 22,8 m +TAW bevond, betekent dit een aanlegdiepte tussen 0,5 en 1 m. De hoogte van het tweede vlak varieerde tussen ca. 20,6 en 20,8 m +TAW (ca. 1,5 tot 2 m onder het maaiveld).

[33] WILLAERT 2020
[34] WILLAERT 2020

- *In hoeverre is het plangebied verstoord?*

  De aanwezige archeologische waarden waren vrij intact aanwezig. Enkele (sub)recente muren hebben het archeologisch erfgoed slechts lokaal verstoord.

  Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden?

  Er konden twee archeologische niveaus onderscheiden worden. Zie supra.

- *Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?*

  Tijdens het proefputtenonderzoek werden 12 sporen aangetroffen. Het ging hierbij voornamelijk om muren, poeren en staakjes. De bewoningssporen kunnen gedateerd worden in de late middeleeuwen (14de-15de eeuw). De jongste sporen kunnen gedateerd worden in de 20ste eeuw. De aangetroffen sporen bevonden zich alle in werkput 1. In werkput 2 werden geen sporen aangetroffen. De aangetroffen sporen en structuren kenden over het algemeen een goede bewaring.

- *Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten? Wat is de onderlinge samenhang tussen de sporen en structuren?*

  Een eerste fase kan gesitueerd worden vóór de 13de eeuw (**prestedelijke fase**). Gedurende deze periode bevond het plangebied zich binnen een ongecultiveerd nat landschap buiten de historische stad. De grachtlagen die vastgesteld werden onderaan in de profielen zijn hier sporen van. Deze oudste sporen moeten waarschijnlijk gezien worden als een eerste poging om een natter gebied te ontwateren. Tussen de 13de en de 15de eeuw kan de tweede fase gesitueerd worden (**stedelijke fase**). Vanaf de eerste helft van de 13de eeuw zal het onderzoeksgebied binnen de nieuwe stadsuitbreiding van Ieper komen te liggen. Deze fase kan in verband gebracht worden met de demping van de grachten en greppels waarna het terrein bouwrijp gemaakt werd. Bovenop de grachtvullingen werden verschillende antropogene ophogingspakketten aangetroffen. In een profiel werd ook de aanwezigheid van een leeflaag vastgesteld. Verder werden nog sporen zoals muren en poeren aangetroffen die mogelijk aan de eerste huizen binnen het plangebied kunnen worden toegeschreven. Tot slot konden nog sporen geregistreerd worden die gerekend kunnen worden tot een derde fase (**post-middeleeuwse fase**). Deze fase loopt van de 16de eeuw tot heden. Duidelijke sporen uit de 16de – 19de eeuw ontbreken. De jongste sporen (een afvalkuil en recente verstoringen) zijn in de 20ste eeuw te dateren.

- *Welke specifieke activiteiten hebben binnen het onderzoeksgebied plaatsgevonden?*

  Binnen het plangebied werden geen aanwijzingen aangetroffen voor ambachtelijke activiteiten. Dit wil echter niet zeggen dat deze niet aanwezig kunnen zijn binnen het plangebied. Tijdens de opgraving aan de Ieper, Appèlstraat (60 m ten westen van het onderzoeksterrein) konden wel sporen gedocumenteerd worden van artisanale activiteiten zoals ontginningskuilen, mestkuilen, hoornpitten en onderkaken van runderen… Het is bijgevolg niet uit te sluiten dat dergelijke archeologische sporen/vondsten ook aanwezig zijn binnen het plangebied Ieper, Stationsstraat. Tijdens het proefputtenonderzoek werden enkel aanwijzingen aangetroffen voor bewoning

- *Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor?*

  Tijdens het proefputtenonderzoek werden enkel aanwijzingen aangetroffen voor bewoning (sporen van bebouwing en aardewerkvondsten).

- *Passen deze in de historische context van de locatie?*

  Ja, de aangetroffen sporen passen in de historische context van de locatie (zie supra). Op de kaart van Termote is te zien dat het plangebied in de 13de eeuw binnen de nieuwe stadsuitbreiding van Ieper komt te liggen. De geregistreerde grachtvullingen en ophogingen kunnen hieraan gelinkt worden (bouwrijp maken van het terrein). Tijdens de opgraving aan de Ieper Appèlstraat werden deze grachten en ophogingspakketten ook aangetroffen.

- *Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?*

  Tijdens het proefputtenonderzoek werd aardewerk, metaal en leer ingezameld. Enkel de aardewerkvondsten konden gedateerd worden. Het ging om gedraaid grijs en rood aardewerk dat gedateerd kon worden in de late middeleeuwen (14de-15de eeuw). Bij het grijs aardewerk werden fragmenten van kommen en een voorraadpot aangetroffen. Bij het rood aardewerk werden fragmenten van een pan, een vetvanger, twee kookkannen en een grape herkend. Het aardewerk omvat dus duidelijk huishoudelijk afval

- *Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen?*

  De bovenste pakketten bestonden uit verschillende ophogingslagen die gedateerd konden worden in de late middeleeuwen en die gelinkt kunnen worden aan het bouwrijp maken van de voorheen zeer natte terreinen. Deze lagen, bestaande uit opgebrachte antropogene grond waren eerder puinig en bevatten houtskoolspikkels en aardewerk. De ingezamelde aardewerkfragmenten werden gedateerd in de 14de en 15de eeuw.

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Tijdens het proefputtenonderzoek werden verschillende archeologische sporen aangesneden. Het ging hoofdzakelijk om grachtvullingen, ophogingspakketten en sporen van bebouwing die gedateerd kunnen worden in de late middeleeuwen. Verder werden enkele recentere sporen uit de 20ste eeuw aangetroffen (een afvalkuil en recent muurwerk). De kans dat binnen het plangebied nog meer relevante sporen aanwezig zijn is groot. De opgraving aan de Ieper Appèlstraat heeft bovendien aangetoond dat dergelijke sporen wel degelijk een grote kenniswinst kunnen opleveren. Bij deze opgraving werden daarenboven ook aanwijzingen aangetroffen voor ambachtelijke activiteiten. De kans dat dergelijke artisanale sporen aangetroffen kunnen worden bij verder onderzoek aan de Stationsstraat is reëel. De sporen die tijdens het proefputtenonderzoek aangetroffen werden zijn goed bewaard, wat eerder uitzonderlijk is voor de late middeleeuwen in stadscentra. Het potentieel op kennisvermeerdering bij verder onderzoek wordt bijgevolg hoog ingeschat.

Conclusie: Het proefputtenonderzoek heeft aangetoond dat er wel degelijk een archeologische site, die minstens teruggaat tot in de 13de eeuw, aanwezig is binnen het plangebied. Bovendien kan verder onderzoek nieuwe inzichten verschaffen in de stadontwikkeling van het laatmiddeleeuwse Ieper, specifiek in de 13de-14de eeuw.

Impactbepaling

Het potentieel op kenniswinst bij verder onderzoek kadert echter steeds binnen de krijtlijnen van de specificaties en de impact van de geplande ingrepen. Men kan in deze verwijzen naar volgende elementen:

- **Aanleg vloerplaat**: De geplande nieuwbouw (223 m²) wordt gefundeerd door middel van een algemene funderingsplaat met een dikte van 60 cm die gedragen wordt door de bestaande funderingsmassieven. Bij deze verstoringsdiepte dient een buffer gerekend te worden van ca. 20 cm.[35] Het aanleggen van de funderingsplaat betekent dus een verstoring van 80 cm diep ten opzichte van de nulpas, die zich op 22,5 m +TAW bevindt. De vloerplaat wordt bijgevolg aangelegd op een diepte van ca. 21,7 m +TAW. Het merendeel van de aangetroffen archeologische sporen bevinden zich onder dit niveau en worden bijgevolg niet bedreigd door deze ingreep (Plan 10). Een uitzondering hierop zijn S1001 en S1002. S1001 betreft een recente muur die geen kennispotentieel heeft. Het hoogste punt van S1002 werd gemeten op 21,8 m +TAW, het grootste deel van deze muur bevindt zich echter onder de verstoringsdiepte (incl. buffer) van de vloerplaat. Er kan met andere woorden slechts een minimale oppervlakte van deze muur beschadigd worden bij het aanleggen van de vloerplaat. Bovendien is dit deel de muur gelegen binnen de bufferzone van de ingreep, waar in principe geen gravende werken zullen plaatsvinden. De kans dat de geplande ingreep de muur zal raken is bijgevolg eerder klein.

    ⇨ **Bodemingreep vloerplaat beperkt in diepte**

    ⇨ **Geen impact op aanwezig (waardevol) archeologisch erfgoed**

- **Aanleg riolering en waterputten:** De riolering wordt aangelegd op een diepte van ca. 75 cm ten opzichte van de nulpas. Hiervoor wordt een sleuf uitgegraven van ca. 40 cm breed. De putten (met een gecombineerde oppervlakte van ca. 9,5 m²) worden aangelegd op een diepte

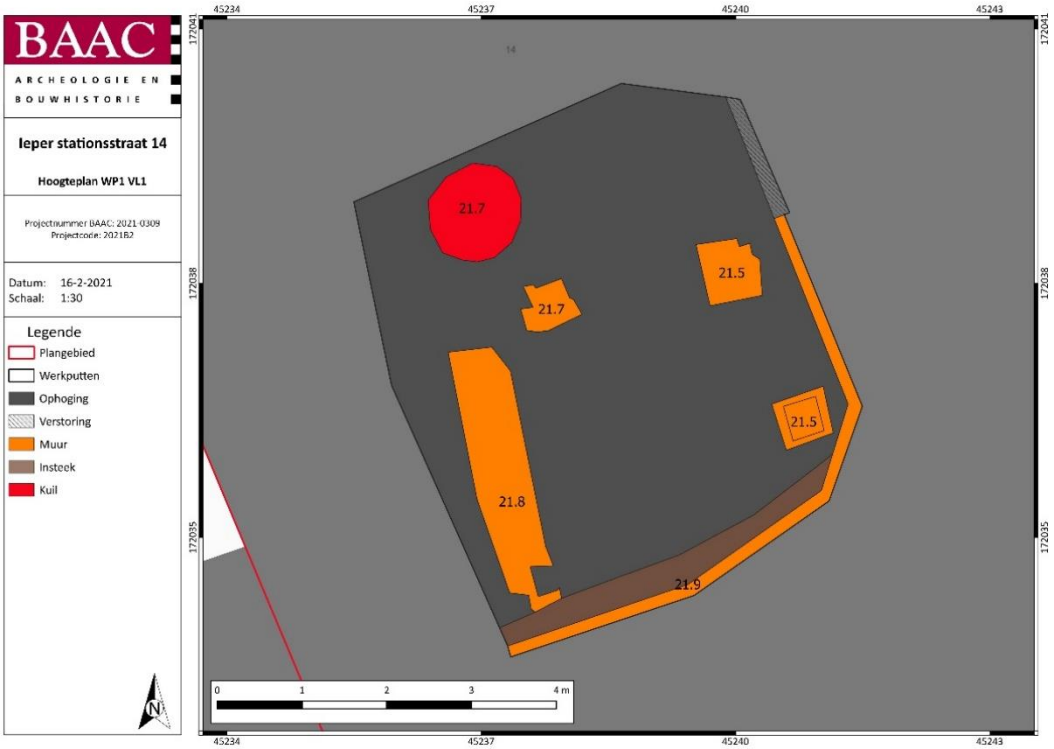
[35] Onder andere door het gewicht van de funderingsplaat kan de druk op het bodembestand toenemen. Om te vermijden dat het aanwezige archeologische erfgoed hierdoor beschadigd wordt, wordt een buffer in rekening gebracht van ca. 20 cm.

van ca. 2 m onder de nulpas. Het uitgraven van de rioleringssleuven en de putten kunnen impact hebben op het nog aanwezige archeologische erfgoed, waardoor dit beschadigd of vernield kan worden. Het potentieel op kennisvermeerdering bij verder onderzoek van deze zones is echter quasi nihil. De te onderzoeken zones zijn namelijk te smal en te beperkt in oppervlakte om grondig onderzocht te worden. De onderzoeksresultaten zullen in het beste geval fragmentair en onvolledig zijn. Bovendien werden in de proefput (werkput 2) die in deze zone aangelegd werd geen archeologische sporen aangetroffen. Verder archeologisch onderzoek van de eventueel aanwezige sporen zal bijgevolg, binnen het kader van deze geplande ingreep, niet leiden tot nuttige kenniswinst.

⇨ **Aanleg riolering te beperkt in oppervlakte/te gefragmenteerd**

⇨ **Geen nuttige en/of relevante kenniswinst**

Conclusie: Omdat de geplande bodemingrepen enerzijds geen impact hebben op het aanwezig archeologisch erfgoed en anderzijds verder archeologisch onderzoek niet zal leiden tot nuttige kenniswinst (gezien de beperkte oppervlakte en fragmentatie van deze te onderzoeken zones), is het potentieel op kenniswinst erg laag tot onbestaand, ondanks de hoge vooropgestelde archeologische verwachting, in het bijzonder voor bewoningssporen uit de late middeleeuwen. De archeologische site zal niet of slechts heel minimaal geraakt worden door de geplande werken. De zones waar de geplande werken wel impact kunnen hebben op het potentieel aanwezig archeologisch erfgoed zijn dermate klein in oppervlakte en gefragmenteerd dat de kenniswinst van deze zones erg laag wordt ingeschat. Hierdoor is verder archeologisch onderzoek (kosten-baten) niet verantwoord te noemen. Er wordt bijgevolg geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

Plan 10: Weergave hoogtes van de aangetroffen sporen in werkput 1 op GRB-kaart[36] (digitaal; 1:250; 16/02/2021)

[36] AGIV 2021a

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, voor de verbouwing van een café tot een gebouw voor dagverzorging met burelen, heeft Ruben Willaert bvba in mei 2020 een archeologienota (*ID15030)* opgemaakt. Deze bestond enkel uit een bureauonderzoek. In het bijhorende Programma van Maatregelen werd een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van een proefputtenonderzoek geadviseerd. De doelstelling van het vooronderzoek is het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken. Om deze doelstelling te bereiken werden in de archeologienota verschillende algemene vragen opgenomen, maar ook vragen die betrekking hebben op een eventueel vervolgonderzoek.

Het proefputtenonderzoek werd uitgevoerd door BAAC Vlaanderen bvba op 8 februari 2021. Er werden twee proefputten aangelegd. Tijdens het veldonderzoek werden verschillende archeologische sporen aangesneden. Het ging hierbij hoofdzakelijk om grachtvullingen, ophogingspakketten en sporen van bebouwing die gedateerd konden worden in de late middeleeuwen. Verder werden enkele recentere sporen uit de 20ste eeuw aangetroffen (een afvalkuil en recent muurwerk). De site kan onderverdeeld worden in drie verschillende fasen.

Lange tijd bevond het onderzoeksgebied zich binnen een ongecultiveerd nat landschap buiten de historische stad. Vermoedelijk was het terrein in deze periode te nat voor permanente bewoning. De grachtlagen die vastgesteld werden onderaan in de profielen zijn hier sporen van en behoren tot de eerste fase van het onderzoeksterrein, de prestedelijke fase die plaatsvond **vóór de 13de eeuw**. Deze oudste sporen moeten waarschijnlijk gezien worden als een eerste poging om een natter gebied op de rand van de vallei van de Ieper te ontwateren. Vanaf de eerste helft van de 13de eeuw komt het onderzoeksgebied binnen de nieuwe stadsuitbreiding van Ieper te liggen. Deze stedelijke fase (**13de-15de eeuw**) kan in verband gebracht worden met de demping van de grachten en greppels waarna het terrein bouwrijp gemaakt werd. Bovenop de grachtvullingen werden verschillende antropogene ophogingspakketten aangetroffen. Deze terreinophogingen zijn eveneens aanwijzingen voor het bouwrijp maken van de natte gebieden vanaf de 14de eeuw en mogelijk ook al in de 13de eeuw. Tot deze fase behoorden een aantal sporen zoals muren, poeren, staakjes die mogelijk aan de eerste huizen binnen het plangebied kunnen worden toegeschreven. Een opvallende afwezige zijn duidelijke sporen die in de periode 16de - 19de eeuw te dateren zijn. Vermoedelijk zijn door de verwoest tijdens WOI. De jongste sporen zijn in de **20ste eeuw** te dateren. Tot deze derde en laatste fase behoren een afvalkuil en enkele recente verstoringen (muren en verhardingen).

Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek[37] werd er voldoende informatie over de aanwezigheid van een archeologische site verzameld. Het kennispotentieel kon voldoende bepaald worden. Uit de resultaten van het proefputtenonderzoek, waar de archeologische waardebepaling werd getoetst tegenover de geplande ingrepen, bleek dat de geplande werken geen of slechte een minimale impact zullen hebben op het eventueel aanwezig archeologisch erfgoed en/of niet zullen leiden tot nuttige kenniswinst (gezien de beperkte oppervlakte en fragmentatie van deze te onderzoeken zones). Bijgevolg wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

[37] ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020 fig.3

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Inplanting voorgeschreven proefputten op GRB-kaart 8
Figuur 2: Foto's van het terrein tijdens het onderzoek 9
Figuur 3: Foto's methodiek 10
Figuur 4: Profiel 2.1 in werkput 2 15
Figuur 5: Profiel 1.1 in werkput 1 16
Figuur 6: Overzichtsfoto WP1 Vlak 1 22
Figuur 7: Overzichtsfoto WP1 Vlak 2 (links) en WP2 Vlak 1 (rechts) 22
Figuur 8: Detail muur S1001 23
Figuur 9: Muur S1002 23
Figuur 10: Muur S1009 onder afvalkuil S1003 24
Figuur 11: Poer S1004 25
Figuur 12: Poer S1005 25
Figuur 13: Poer S1006 25
Figuur 14: Afvalkuil (S1003) 26
Figuur 15: Houten staakjes (S1007) 26
Figuur 16: Conservenblikken (vnr. 2) 30
Figuur 17: Knoop (vnr. 5) 30
Figuur 18: Leren vest (vnr. 3) 31
Figuur 19: Stadsuitbreiding Ieper in de 13de eeuw 34

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 10/02/2021) 2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 10/02/2021) 3
Plan 3: Afwijkingen aangelegde proefputten ten op zichte van geadviseerde proefputten op GRB-kaart (digitaal; 1:250; 15/02/2021) 12
Plan 4: Overzichtskaart van de profielregistraties op GRB-kaart (digitaal; 1:250;16/02/2021) 14
Plan 5: Maaiveldhoogtes en vlakhoogtes vlak 1 (digitaal; 1:1; 10/02/2021) 18
Plan 6: Maaiveldhoogtes en vlakhoogtes vlak 2 (digitaal; 1:1; 10/02/2021) 18
Plan 7: Algemeen sporenplan van het proefputtenonderzoek op GRB-kaart (digitaal; 1:250; 09/02/2021) 19
Plan 8: Detail werkput 1, vlak 1 op GRB-kaart (digitaal; 1:250; 09/02/2021) 20
Plan 9: Detail werkput 1, vlak 2 op GRB-kaart (digitaal; 1:250; 09/02/2021) 20
Plan 10: Weergave hoogtes van de aangetroffen sporen in werkput 1 op GRB-kaart (digitaal; 1:250; 16/02/2021) 40

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Overzicht aangetroffen sporen 21
Tabel 2: Vondsten 27
Tabel 3: Assessmenttabel middeleeuws aardewerk 28
Tabel 4: Oplijsting en motivatie voor bewaring of deselectie van de vondsten 32

5 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2021. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.

AGIV, 2021a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootschalig Referentiebestand (GRB). Available at: https://www.geopunt.be/.

AGIV, 2021b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: http://www.geopunt.be.

DEWILDE, M., 2008. Bouwen met baksteen in middeleeuws Ieper. *Novi Monasterii*, 7, pp.233–241.

VAN REMOORTER, O., *Eindverslag opgraving Ieper-Appèstraat 1-3, eindrapport in verwerking*, Gent.

TERMOTE, J., 1990. Het stadsarcheologisch onderzoek te Ieper in 1988-1989. *West-Vlaamse Archeologica*, 6, p.3.

WILLAERT, A., 2020. *Stationsstraat 14 (Ieper, West-Vlaanderen), Ruben Willaert*, Sint-Michiels, Brugge.

6 Bijlagen

BIJLAGE 6.1 – SPORENLIJST – PROEFPUTTENONDERZOEK IEPER, STATIONSSTRAAT 14 – 2021-0309 – 2021B2

Spoor	WP	Vlak	Inter-pretatie	Vorm/ Afmetingen	Textuur/ Bouw-materiaal	Kleur/ Maten bouw-materiaal	Inclusies/ Mortel	Aflijning/ Stevig-Broos	Hom-Het	Mate bioturbatie	Datering	Aanvullende info	Datum
1001	1	1	MUUR	21x9x7 cm	RODE BS		CEMENT MORTEL	STEVIG			RECENT		8/02/2021
1002	1	1	MUUR	BREEDTE: 15, 10, 12 cm LENGTE: 20, 24 cm HOOGTE: 5, 6 cm	BS	RODE EN GELE BS	ZANDIGE KALKMORTEL	BROOS			LME	HERBRUIK BS	8/02/2021
1003	1	1	AFVALKUIL	ROND		DBR	PUIN, KOGELS, MET, CONSERVEN, LEER	SCHERP	HET	LAAG	RECENT	WO?	8/02/2021
1004	1	1	POER	VIERKANT 23x10x5 cm	BS	GELE BS	ZANDIGE KALKMORTEL	STEVIG			LME		8/02/2021
1005	1	1	POER	VIERKANT breedte 10 cm	BS	RODE BS BINNENKANT, ORANJE BS BUITENKANT	ZANDIGE KALKMORTEL	STEVIG			LME	HERBRUIK BS	8/02/2021
1006	1	1	POER	VIERKANT breedte 10 cm	BS	GELE EN RODE BS	ZANDIGE KALKMORTEL	BROOS			LME		8/02/2021
1007	1	2	STAAKJE	ROND	HOUT			SCHERP			LME		8/02/2021
1008	1	2	OPHOGING		LEMIGE KLEI	DGRBL	AW HT BS HK		HET	LAAG	LME	= LAAG 3 IN PR1.1	8/02/2021
1009	1	2	MUUR		BS	RODE EN GELE BS	WITTE ZANDIGE KALKMORTEL	BROOS			LME	VERZAKT	8/02/2021
1010	1	2	STAAKJE	ROND	HOUT			SCHERP			LME		8/02/2021
1011	1	2	STAAKJE	ROND	HOUT			SCHERP			LME		8/02/2021
1012	1	2	STAAKJE	ROND	HOUT			SCHERP			LME		8/02/2021

BIJLAGE 6.2 - VONDSTENLIJST - PROEFPUTTENONDERZOEK
IEPER, STATIONSSTRAAT 14 - 2021-0309 - 2021B2

Vondst	WP	Vlak	Spoor	Context	Categorie	Subcategorie	Aanvullende info	BEWARING/DESELECTIE	Datum
1	1	2	1008	AAVL	AW			BEWARING	8/02/2021
2	1	2	1003	AAVL	MET		CONSERVEN	DESELECTIE	8/02/2021
3	1	2	1003	AAVL	ORG	LEER	VEST	DESELECTIE	8/02/2021
4	2	2		AAVL	AW			BEWARING	8/02/2021
5	1	2	1003	AAVL	ORG	LEER	KNOOP	DESELECTIE	8/02/2021

BIJLAGE 6.3 - FOTOLIJST - PROEFPUTTENONDERZOEK
IEPER, STATIONSSTRAAT 14 - 2021-0309 - 2021B2

FOTO	NUMMER	PROJECTCODE	TYPE	WP	VLAK	SPOOR	PROFIEL	DATUM
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00001.jpg	00001	2021B2	Terrein					2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00002.jpg	00002	2021B2	Terrein					2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00003.jpg	00003	2021B2	Terrein					2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00004.jpg	00004	2021B2	Terrein					2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00005.jpg	00005	2021B2	Spoor	1	1	1002		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00006.jpg	00006	2021B2	Spoor	1	1	1002		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00007.jpg	00007	2021B2	Spoor	1	1	1002		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00008.jpg	00008	2021B2	Vlak	1	1			2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00009.jpg	00009	2021B2	Vlak	1	1			2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00010.jpg	00010	2021B2	Spoor	1	1	3		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00011.jpg	00011	2021B2	Spoor	1	1	6		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00012.jpg	00012	2021B2	Spoor	1	1	4		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00013.jpg	00013	2021B2	Spoor	1	1	5		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00014.jpg	00014	2021B2	Spoor	1	1	1		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00015.jpg	00015	2021B2	Spoor	1	1	1		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00016.jpg	00016	2021B2	Spoor	1	1	1		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00017.jpg	00017	2021B2	Vlak	2	1			2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00018.jpg	00018	2021B2	Vlak	2	1			2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00019.jpg	00019	2021B2	Vlak	2	1			2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00020.jpg	00020	2021B2	Vlak	2	1			2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00021.jpg	00021	2021B2	Profiel	2	1		2.1	2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00022.jpg	00022	2021B2	Profiel	2	1		2.1	2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00023.jpg	00023	2021B2	Spoor	1	2	7		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00024.jpg	00024	2021B2	Spoor	1	2	7		2021-02-08

FOTO	NUMMER	PROJECTCODE	TYPE	WP	VLAK	SPOOR	PROFIEL	DATUM
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00025.jpg	00025	2021B2	Spoor	1	2	7		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00026.jpg	00026	2021B2	Coupe	1	1	4		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00027.jpg	00027	2021B2	Coupe	1	2	6		2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00028.jpg	00028	2021B2	Vlak	1	2			2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00029.jpg	00029	2021B2	Vlak	1	2			2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00030.jpg	00030	2021B2	Vlak	1	2			2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00031.jpg	00031	2021B2	Profiel	1	2		1.1	2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00032.jpg	00032	2021B2	Profiel	1	2		1.1	2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00033.jpg	00033	2021B2	Profiel	1	2		1.1	2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00034.jpg	00034	2021B2	Profiel	1	2		1.1	2021-02-08
proefsleuven_proefputten/2021-0309_00035.jpg	00035	2021B2	Spoor	1	2	9		2021-02-08